

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt og Data

13. årgang Nr. 2 1999

Slægt & Data

Udgives af DIS-Danmark

(Databehandling i Slægtsforskning)
E-mail: DIS@vip.cybercity.dk
Web-side: users.cybercity.dk/~dko6959
Slægt & Data udkommer 4 gange årl. i månederne:
Marts, juni, september og december.
Trykplag 2150 eksemplarer.

Redaktør:

Hanne Marie Rud
Thøger Larsens Allé 48
2750 Ballerup
Tlf. 44 66 17 04
e-mail: Hanne@Rud.net

Adresse-ændringer:

Kassereren:
Werner Wittekind
Rudersdalsvej 114
2840 Holte
Tlf. 45 41 43 15
e-mail: comptabl@post2.tele.dk

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning. Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof.

Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til redigering af tilsendte artikler. Bladet sendes gratis til foreningens medlemmer.

Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse og med tilsendelse af det aftrykte.

Deadline:

1. maj
1. august
1. november
1. februar

Udkommer:

juni
september
december
marts

Medlemskontingent 1999: 100 kr.
Løssalg pris: 35,00 kr. pr. nr.
Girokonto: 501-2058

ISSN 0903-6172

Indhold

- 4 **Mormonkirkens slægtsdata på Internettet**
- 7 **Etik og slægtsforskning**
- 14 **I fangenskab i 10 år**
- 16 **Referat fra generalforsamlingen 1999**
- 18 **Læserkredsen**
- 19 **Tips & ideer**
- 20 **Dominica – et kalenderprogram**
- 23 **Om at være kildetaster**
- 26 **Brugermøde på Landsarkivet for Nørrejylland**
- 27 **Brugermøde på Rigsarkivet**
- 30 **Nyt fra Rigsarkivet**

DIS-Danmark

Bestyrelsesmedlemmer:

Svend-Erik Christiansen, Hvedebjergvej 24, 8220 Brabrand, Tlf. 86 25 22 52 (fmd.)
e-mail: sec@forum.dk
Erik Kann, Johan Jepsensvej 1, 2830 Virum, Tlf. 45 85 18 02 (næstfmd, nordisk repr.)
e-mail: Erik.Kann@visaid.dk (redaktion)
Arne Julin, Hovedgaden 75, 4050 Skibby, Tlf. 47 52 80 48 (ekspedition)
e-mail: ccc28775@vip.cybercity.dk
Werner Wittekind, Rudersdalsvej 114, 2840 Holte, Tlf. 45 41 43 15 (kasserer)
e-mail: comptabl@post2.tele.dk
Hanne Marie Rud, Thøger Larsens Allé 48, 2750 Ballerup, Tlf. 44 66 17 04 (redaktør)
e-mail: Hanne@Rud.net
Jens Verner Nielsen, Bagergyden 1, Høruphav, 6470 Sydals, Tlf. 74 41 55 80 (sekr)
e-mail: jvn@post8.tele.dk
Ole Degn, Mellemhøjen 11, 8800 Viborg, Tlf. 86 67 47 02
e-mail: OD@lav.sa.dk
Jørgen Rasmussen, Erik Skeelsvej 24a, 5700 Svendborg, Tlf. 62 22 98 34
e-mail: redder@get2net.dk
Janne Wibroe, Sjøllandsgade 98, 8000 Århus C, Tlf. 86 13 69 83
e-mail: Janne.Wibroe@get2net.dk

Kalenderen

SJÆLLAND

DROP INN

Da vi nu har flyttet møderne til Søllerød sognegård, har vi noget mere plads, og vores deltagerbegrænsning er ophævet, på nær ved de møder, hvor det direkte står. Jeg vil dog gerne have en tilmelding, både pga. diverse indkøb, men lige så meget for, at der evt. kan sendes noget ud til deltagerne i forvejen.

Følgende er planlagt:

- 19. juni Arbejdende værksteder: BK5, Paf, Winfam, Famdex og andre.
Hvilket program passer mig?
Tag din slægtsbog med og vis frem, hvad DU har.
- 25. sept. Lav din egen hjemmeside
OBS max 25 deltagere.
Tilmeldte fra januar mødet har forret, men skal lige ringe til mig forinden.
- 23. okt Emnet ikke fastlagt endnu
- 20. nov Julen nærmer sig. Gamle juleskikke og -lege med os selv som deltagere.

Søllerød sognegård, Søllerødvej 13, Holte kl. 1300 - 1700

Hold øje med programmet på DIS's hjemmeside

Husk tilmelding:

Werner Wittekind

tlf.: 45 41 43 15

tlf.: 33 17 67 35

email: comptabl@post2.tele.dk

FYN

20. november 1999 kl. 15.00

Mødested: Odense Friskole, Hjallesøvej 2, Odense

Emne: „Børn født uden for ægteskab. Hvordan finder man deres aner?“
af tidl. Landsarkivar Hans Worsøe, Aabenraa.
Arrangeret i samarbejde med Slægtshistorisk Forening i Odense.

Tilmelding senest 14. november 1999 til Jørgen Rasmussen,
tlf. 62 22 98 34 eller på e-mail: redder@get2net.dk

1999

Mormonkirkens slægtsdata på Internettet

Af Anna M. Krogh-Thomsen

I mange år har vi danskere haft adgang til Mormonkirkens Slægts-historiske Centre rundt om i Danmark. Især har computerne med de mange tilhørende CD'er haft slægtsforskeres interesse. Mange har gennem årene spurgt om disse CD'er kunne købes, eller om de mange persondata m.m., kunne findes på internettet.

I påskedagene i år kom den gode nyhed, at omkring 340 mill. persondata ville komme på nettet. I første omgang som prøvesider - og husk det er de stadig i denne stund. Alt er ikke lagt op endnu. Det kommer lidt efter lidt, efterhånden som man kan få tingene til at fungere. Man regner med 10 mill. besøg på hjemmesiden pr. dag, så teknikken skal kunne virke, når det hele kommer op. Hvornår kan ingen sige, men jeg mener at have læst, at det bliver inden dette års udgang.

Hvad kan man finde nu!

Jeg kan ikke sige i hvilken rækkefølge oplysningerne kommer på, men jeg har afprøvet siderne og er kommet til nogle resultater, som kan komme andre slægtsforskere til gode. Jeg har jo den fordel, at jeg ved,

hvad jeg selv har indsendt og derfor burde kunne finde samtidig med, at jeg undersøger, hvad der indtil nu er blevet tilgængeligt for os alle.

IGI - International Genealogical Indeks

IGI er den største gruppe persondata, som er opdelt efter land eller landområde. Desværre er der kun 3 områder, der er tilgængelige i øjeblikket. Nemlig 1. *British Isles*, 2. *Finland* og 3. *North Amerika*.

Hvordan kan man se, at der kommer nye områder på?

På hjemmesidens startside indtastes det navn, man ønsker at søge på. Når resultatet kommer frem, vil man yderst i højre side kunne se, hvilke grupper computeren har søgt i. Heraf fremgår det samtidig hvilke lande eller områder, der har været tilgængelige på søgetidspunktet. Ønsker man derefter at søge i en af de viste grupper, kan man gå videre derfra.

Det er meget vigtigt at huske, da ikke alle personer kommer frem ved første søgning. Der bliver kun vist et udsnit på ca. 100 mulige.

Ancestral File

Ancestral file er en samling af slægtstavler, som er indsendt til kirken. Disse går på tværs af alle landegrænser. For at få indsigt i hvordan samlingen virker, vil jeg gennemgå et eksempel på nogle af mine egne forfædre, jeg ved skal være der.

1. På første side søger jeg på min oldefar Johan Peter Møller født 1828. Nu fremkommer en liste med 100 mulige personer, sorteret i denne rækkefølge:
 - a. Data fra IGI efter land/ landområde og dernæst fødselsår.
 - b. Data fra Ancestral File efter fødselsår.
2. Ingen af dem er dog den ønskede person. Yderst tilhøjre kan

The screenshot shows a web browser window displaying the search results for 'johan peter møller' on the FamilySearch website. The search results are listed as follows:

Rank	Name	Source
1.	John MOLLER	International Genealogical Index/British Isles Gender: M Christening: 29 May 1808 Stepney, Saint George In The East, London, England
2.	John Frederic MOLLER	International Genealogical Index/British Isles Gender: M Christening: 29 Sep 1813 Stepney, Spitafields Christ Church, London, England
3.	John MOLLER	International Genealogical Index/British Isles Gender: M Birth: Nov 1876 Workington, Cumberland, England
4.	John MAWLER	International Genealogical Index/British Isles Gender: M Christening: 11 Nov 1832 Horsley, Gloucester, England
5.	Johan Mrs MANNING	International Genealogical Index/British Isles Gender: F 3 Apr 1527 Lynton, Hampshire, England
6.	John MOLLER	International Genealogical Index/British Isles Gender: M Christening: 3 Dec 1848 Swadincote, Derby, England

ses hvilke grupper der er søgt i, og her prøver jeg derfor at søge videre i Ancestral File. Nu kommer yderligere 146 muligheder frem på skærmen. Ud for nr. 111, kan jeg så finde min oldefar Johan Peter Møller, født 1828 i Kindertoft sogn.

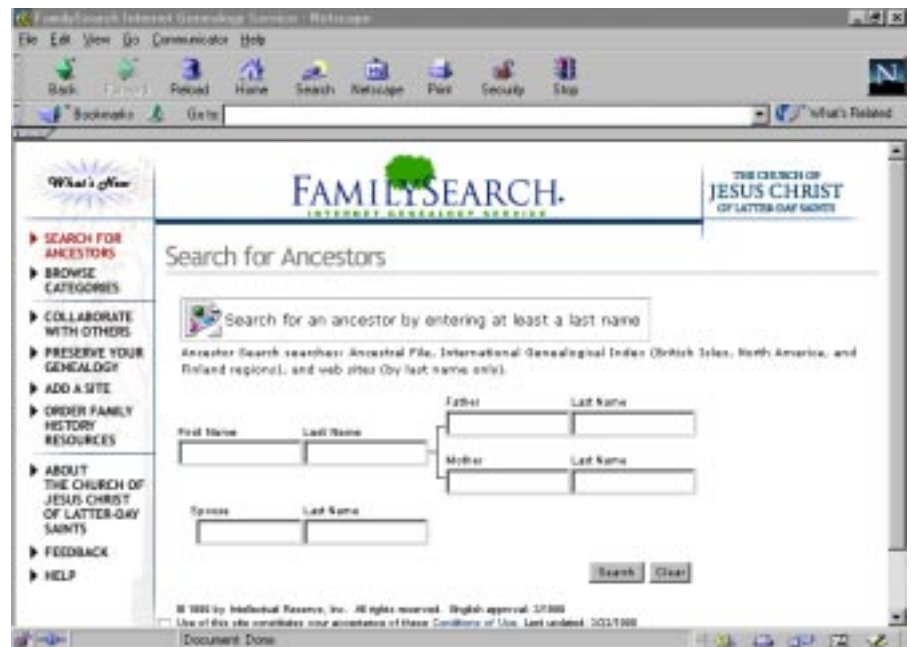
3. Jeg søger nu videre på ham og får hans personlige data frem, samt hans forældre og ægtefælle.
4. Herfra kan jeg gå videre og få enten hans familie eller anetavle. Men jeg kan også søge på *Details*, så får jeg navn og adresse på den person, der har indsendt hans oplysninger. Ud for Submission vil stå et nr. f.eks. AF 83052784. Dette vil for det meste betyde at den pågældende person har indsendt oplysningerne i 1983. Dette er jo en vigtig oplysning for os slægtsforskere.

Andre muligheder

På hjemmesidens startside har du også mange andre muligheder. (Browse Categories) I venstre side kan du vælge næsten alt. Vælger du punkt 2, kan du gå videre til folketællinger, immigrationspapirer og mange andre ting, men prøv selv. Det vil gå for vidt at nævne dem alle her.

I venstre side kan du også vælge *collaborate with others*. Det vil sige samarbejde med andre slægtsforskere i hele verden. Her kan du lægge dine data ind under forskellige emner, så som specielle forfædre, efternavn, sted eller andre kategorier og her lave din egen liste, ligesom du kan søge på lister lavet af andre slægtsforskere.

Du kan også lave en hjemmeside.

Gemme og beskytte din slægtsforskning

I punktet *Preserve your Genealogy* kan du læse om, hvordan du kan indsende dine egen slægtsforschningsdata til Ancestral File, og på den måde få koblet dit arbejde sam-

men med data fra andre slægtsforskere i hele verden, så det hele kan blive samlet til en stor database.

Rettelser og tilføjelser til data, der allerede findes i Ancestral File, kan også indsendes. Alt skal indsendes i

en GEDCOM fil på en diskette til et af Mormonkirkens Slægtshistoriske Centre, som findes over hele verden.

Ønsker du blot at gemme og beskytte din slægtsforskning i en stor samlet database under det der kaldes FamilySearch, tilbyder kirken også dette. (Følg vejledningen under *preserve your genealogi*)

Mange mennesker har gennem årene lavet et meget stort arbejde med deres slægtsforskning, og hvad

skal der så ske med alt dette arbejde, når disse flittige mennesker engang er væk?. Det er et spørgsmål, der tit er blevet drøftet blandt slægtsforskere. For alle har jo desværre ikke nogen efterkommere, som er interesserede i de efterladte papirer, og forstår vel heller ikke deres egentlige værdi for andre. Derfor syntes jeg, det er fantastisk, at vi alle her får tilbudt at samle og opbevare vore data i een stor database, der er gemt og beskyttet inde i granitbjergene i Utah.

Med dette vil jeg slutte og opfordre brugerne til at afprøve denne hjemmeside i alle dens kroge, da der er langt mere, end jeg selv har afprøvet og her kan komme ind på. Næsten alle siderne er prøvesider og ændrer sig hele tiden. Men jeg er sikker på, at det bliver nogle sider, som vi alle vil bruge flittigt.

Anna Margrethe Krogh-Thomsen
Hedebyvej 5
3650 Ølstykke
Email: Krogh@get2net.dk

Ny adresse for mormonernes slægthistoriske center i København

Det slægthistoriske center på Priorvej i København er lukket, og samlingerne er i stedet flyttet til

Mormonkirken i Søborg
Maglegaards Allé 83, 2860 Søborg

Der er samme åbningstider som hidtil på Priorvej. Tirsdag, onsdag og torsdag kl. 15-20.

Etik og slægtsforskning

af Erik Kann

Etik er et af tilværelsens plusbegreber: Når man udviser etisk adfærd, gør man noget, der i alle menneskers øjne er godt. Ordet etik stammer fra græsk "ethos" og betyder slet og ret sædvane eller karakter, underforstået god, positiv sædvane eller karakter.

Basalt set henter dette begreb sin livskraft fra filosofiens verden, og man kunne måske indledningsvis spørge: Har dette begreb overhovedet noget med slægtsforskning at gøre?

Mit svar er utvetydigt: JA, og det mere end nogensinde før!!!

Inden jeg går videre med at uddybe dette, må jeg måske understrege, at de efterfølgende overvejelser og holdninger ikke skal gøre det ud for *det definitive* bud på, hvordan etikken og slægtsforskningen har det med hinanden.

Der er alene tale om mine overvejelser og afklaringer på nuværende tidspunkt.

Om et år er jeg måske nået til en række nye erkendelser. Sådan er det, og sådan skal det også være med et emne af den karakter.

Etikkens to dimensioner

Gennemgår man fagets grundbøger, er det meget sparsomt, hvad der er

skrevet om etik og slægtsforskning. I hovedsagen indskrænker man sig til at minde om, at slægtsforskerne selvfølgelig ikke skal opgive slægtsforskningen, blot fordi man finder frem til et nært slægtsskab med en rovmorder, en enlig mor og hendes barn født uden for ægteskab osv., osv.!!!

Betragtningerne er væsentlige og belyser den ene dimension af etikens forhold til slægtsforskningen, nemlig forholdet mellem individet og dette individs egne faglige normer (=gør jeg mit eget arbejde forsvarligt nok?).

Men etikkens forhold til slægtsforskningen rummer også en "ydre dimension", nemlig spørgsmålet om individets forhold til omverdenen (= tager jeg et rimeligt hensyn til de mennesker, der bliver berørt af min slægtsforskning?).

Begge dimensioner er på dagsordenen i det følgende.

*Er man parat til
at skrive det samme
om sig selv,
som man skriver
om andre?*

De to dimensioner har næsten flere fælles berøringspunkter end de har selvstændige træk.

De fælles træk samles i bund og grund i ét eneste forhold, nemlig at "brugen" af etik i slægtsforskning, når alt kommer til alt, er udtryk for et personligt valg.

Yderlighederne er til at få øje på: "Jeg er slægtsforsker af Guds nåde - det er min opgave at afdække familiens historie, og intet skal stoppe

mig" - og i den anden ende af skalaen: "De her papirer rummer en række pinlige ting, så jeg skynder mig at brænde dem".

Ingen af opfattelserne er, hvad man kunne kalde særlig produktive: Konsekvensen af den første kunne meget vel være, at vedkommende slægtsforsker aldrig blev delagtiggjort i andet end ting, der alligevel tåler at blive læst op i Danmarks Radio.

Konsekvensen af den anden opfattelse er mindst lige så problematisk: Der fjernes for altid en mængde information, der nok her og nu er kontroversiel, men som om måske 100 år ville være ganske harmløs.

Etik og slægtsforskning i en tidsmæssig dimension

Begge dimensioner har naturligvis eksisteret til alle tider. Men ser man lidt nærmere på udviklingen inden for faget, mener jeg, der dukker nogle ganske interessante perspektiver op.

Går man blot ca. 30 år tilbage i tiden, er der ingen tvivl om, at slægtsforskere stort set kun havde berøring med etikkens indre dimension. Spurgte man slægtsforskere dengang, om de var etiske nok i deres forskning, ville svaret nok blive:

Hvad taler du om, hvad mener du?? Etikken har nemlig nok eksisteret men ikke været en *bevidst* del af det slægtshistoriske arbejde.

Det var en selvfølge, at man udførte identifikationer så omhyggeligt som overhovedet muligt etc., etc.

Følger man udviklingen gennem de efterfølgende 30 år, fornemmer jeg, at slægtsforskerne i stigende grad er blevet "nødt til" at tage stilling til etikkens ydre dimensioner. Det skyldes i det væsentligste tre forhold:

- En generel holdningsændring i samfundet
- Udviklingen inden for vores fag
- Den teknologiske udvikling.

Den generelle holdningsændring i samfundet vil jeg gøre hurtig færdig. Det at være "etisk", at tænke over det man gør, at være sig sine handlinger bevidst, er i højere og højere grad noget, "man" lægger vægt på i dag.

Man skal ikke bare tage tingene for givet, man skal tænke over, hvad man gør osv., osv. Ethiske overvejelser må nødvendigvis trives godt i disse sammenhænge. Man kunne måske driste sig til at mene, at det er "in" at være etisk. Som jeg ser det, skal slægtsforskere naturligvis ikke gøre sig etiske overvejelser, bare fordi det tilfældigvis er in.

Vores etiske holdninger skal fundes i reelle problemfelter i udøvelsen af vores fag. Og der skal ikke her ske tvivl om, at jeg mener, der er rigeligt at tage fat i!!!!

*Hvis interesser
skal man forsvare:
Ens egne eller
de personer,
om hvem man skriver?*

Udviklingen inden for vores fag er af meget stor betydning for etikens placering i vores arbejde. Slægtsforskning har som privat hobby været dyrket i mange, mange år. Efterhånden er der mange forskere, der er igennem de mere basale indsamlingsopgaver. Skelettet er på plads. Nu gælder det alt det andet. Og i arbejdet med at indsamle oplysninger "om alt det andet", må der nødvendigvis være langt flere situationer, hvor man mø-

der mere "kontroversielle" oplysninger. Oplysninger man i højere grad skal tage stilling til: Skal jeg fortælle om dette osv., osv.

Udviklingen inden for faget har indlysende nok også betydet, at flere og flere er nået der til, hvor de mange indsamlede oplysninger skal formidles videre i form af slægtsbøger, beretninger om slægtens historie etc., etc. Berøringsfladen med vores omverden er blevet større!

Den teknologiske udvikling har uden tvivl fungeret som yderligere katalysator for produktionen af slægtsbøger, afrundinger af undersøgelser etc., etc.

De teknologiske hjælpemidler har sat slægtsforskerne i stand til at formidle deres resultater til en bredere kreds end blot familie og venner. Delresultater og midlertidige slægtsbøger er sandt at sige i høj kurs i disse år!

Etikkens ydre dimension er en faktor med egen kraft og selvstændig betydning for slægtsforskerne. Men som en konsekvens af de mange fælles berøringspunkter mellem den indre og den ydre dimension, virker den forøgede betydning af den ydre dimension ind på den indre dimension og giver anledning til en mængde nye etiske overvejelser.

Når slægtsforskeren således ønsker at udsende nogle blade af slægtens historie, skal vedkommende nøje veje hensynet mellem på den ene side at skulle være forsker med "forpligtelse" til at afdække alle hjørner af fortiden og det at skulle være forsker "med forpligtelse" til ikke at støde nogen med de oplysninger, der indsamles og videreformidles.

Det er sandt at sige ikke nemt at være slægtsforsker!

Hvis jeg skulle karakterisere situationen "lige nu", vil jeg mene, at den indre dimension står lige så markant (og ubevidst) placeret, som den altid har gjort.

Slægtsforskningens identifikationer og vurderinger udføres på et højt (etisk) fagligt niveau.

Naturligvis laves der fra tid til anden fejl. Men jeg er af den fulde overbevisning, at alle slægtsforskere seriøst bestræber sig på at gøre arbejdet så godt som overhovedet muligt.

*Ophører ens etiske
rettigheder
og integritet,
når man dør?*

Hvad angår den ydre dimension, vil jeg hævde, at mange slægtsforskere befinder sig i en tilstand, der til en vis grad er præget af forvirring: Hvordan skal man gøre i den og den situation, hvad kan man tillade sig i en sag, hvor... osv., osv. Forvirringen er forståelig nok, eftersom det at skulle tage etisk stilling i sidste ende er noget uhyre konkret, hvor der oftest kan fremføres lige så meget for som imod.

Lad efterfølgende to eksempler illustrere denne påstand: I en lægdsrulle fra 1852 kan jeg læse noget om en sygdom, en af mine forfædre led af. Umiddelbart ville ingen formodentlig så meget som overveje at undlade en omtale af denne sygdom. Anderledes ville det formodentlig tage sig ud, hvis der var tale om en lægdsrulle fra 1952 (frasen naturligvis at den ikke er tilgængelig). Her ville langt flere formodentlig gøre sig overvejelser. Med andre ord: Den tidsmæssige

faktor er af betydning ved etiske overvejelser.

Jeg vil imidlertid føje endnu en lille krølle på historien og lade det dreje sig om en sygdom, der gennem generationer har været en familiesvaghed, for eksempel skizofreni.

I denne situation kan det sagtens være således, at selv oplysningen fra 1852 forekommer problematisk:

Hvem ønsker fastslået, at familiens svaghed er solidt rodfæstet, nedartet gennem generationer?

Med andre ord: Selv et nok så stort tidsinterval kan i bestemte sammenhænge blive problematisk.

Lad os se på det andet eksempel: I den allernærmeste familie har der længe hersket usikkerhed om det fædrene ophav til en bestemt person. Ad forskellige omveje kommer det frem, at faderen var tysk soldat med tjeneste i Danmark under besættelsen.

Hvor langt strækker vores trang til afdækning af selv basale slægtsammenhænge sig?

Og ville det gøre en forskel, hvis det var vores egen far eller farfar, det drejede sig om.

Ville vi acceptere en torsoagtig anetavle med en stor tom, uudfyldt gren så langt øjet rækker?

Ville det være acceptabelt, hvis man indsamlede oplysningen men undlod at viderebringe den?

Skulle vi klare sagen ved at sikre, at oplysningen om forholdet til den tyske soldat blev båndlagt i f.eks. 100 år? Ja, nemt er det bestemt ikke!

Hvordan kommer man videre?

Selvom tingene forekommer forvirrende, må det være væsentligt at finde frem til en måde at håndtere de mange etiske spørgsmål på.

Det er næppe muligt at opstille en art etisk facitliste, hvor forholdsreg-

ler i alle mulige og umulige situationer vil være remset op.

Men jeg tror, det er muligt for den enkelte slægtsforsker helt overordnet at etablere en art "etisk beredskab", der kan mobiliseres i forskellige situationer.

Dette etiske beredskab skal ikke kunne løse de konkrete etiske knuder. Men det skal hjælpe den enkelte slægtsforsker, således at hun eller han bliver bedre i stand til at ryste de mange ofte modstridende detaljer af sig og i stedet fastholde vurderingerne i nogle lidt mere overordnede og derved lettere håndtérbare grupper.

Endelig må det anføres, at skal det lykkes at komme heldigt igennem de etiske overvejelser, må man indstille sig på, at overvejelserne skal resultere i en beslutning.

Man må nødvendigvis ende med at bevæge sig fra den torneroseagtige tåge med "selvfølgelig er jeg da etisk"-holdningen til den konkrete, måske barske stillingtagen til behandling/ikke behandling af et eller andet spørgsmål.

Det etiske beredskab eller 5 etiske berøringspunkter

Skal man forsøge at sammenfatte tingene en smule kan man sige, at den konkrete etiske vurdering kan berøre én eller flere af følgende forhold:

1. Vores egen opfattelse af vores forskning
2. Afstand i tid
3. Den konkrete sammenhæng
4. Forskerens helt personlige vurderinger
5. Forholdet mellem indsamling og videregivelse af oplysninger

ad. 1

I virkeligheden er netop dette forhold måske det, der er det aller-

vanskeligste at håndtere. De fleste slægtsforskere er næsten pr. automatik drevet af trangen til at afdække fortidens slægtssammenhænge.

Det er de færreste slægtsforskere, der har det godt med en anetavle, der er helt tom i én eller flere linier. Jeg tror - hvis jeg skal være helt ærlig - at mange vil være tilbøjelige til at gå lidt på kompromis med de etiske krav, hvis det drejer sig om at hindre en halvtom anetavle!

Og det handler naturligvis ikke kun om tomme anetavler, men også om indsamling af oplysningerne i al almindelighed.

Vi er flasket op med vigtigheden af at indsamle oplysninger. Alt er væsentligt, vi SKAL indsamle.

Når klokken så pludselig ringer, og vi møder den etiske barriere, gælder det både rent moralske spørgsmål: Kan man tillade sig at skrive om dette forhold?, men sandelig også forskningsmæssige spørgsmål: Det kan da godt være, at det ville være moralsk forkert at skrive om det, men kan jeg som forsker tillade mig at lade være?

Sviger jeg min opgave som slægtsforsker, hvis jeg lader være?

*Er det afgørende
hvor længe det er
siden begivenheden
fandt sted, eller
er det vigtigste,
hvad sagen drejer
sig om?*

ad. 2

Spørgsmålet om hvor længe det er siden begivenhederne har udspillet sig er naturligvis væsentligt.

Men forholdet kan sjældent vurderes isoleret og vil altid afhænge af sa-

Sagstype	1800	1850	1900	1925	1950	1975
En mulkt: 5 dage på vand og brød for udeblivelse på vagt						
En sag om tjensteforsømmelse						
En voldsdom på 3 års fængsel						
Et mord						
En incestsag						
En adoption						

gens konkrete sammenhæng.

Dette sagt for at stille skarpt på, at man formodentlig vil have vanskeligt ved blot at overføre det offentlige arkivvæsens alt andet lige enkle regelsætning om adgang til arkivalier. Ovenstående skema kan tjene som eksempel. Skemaet viser en række forskellige sagstyper, der herefter er tænkt til at "foregå" på forskellige tidspunkter. Læseren kan jo selv prøve at sætte krydser: Hvor langt op i tiden vil man gå?

ad. 3

Spørgsmålet om den konkrete sammenhæng hænger ganske meget sammen med spørgsmålet om afstanden i tid.

Skolelærer Nissens kone blev i slutningen af 1870'erne pågrebet i tyveri og sat under anklage herfor. Det drejede sig alene om bagateller men set i en større sammenhæng, kunne man godt få mistanke om en eller anden form for kleptomani.

I sig selv harmløst.

Men hvad nu hvis jeg ved, at min fars bror eller min far havde tilsvarende problemer? Bliver den harmløse sag fra 1870'erne lige pludselig ikke så harmløs længere? Bliver den blot en understregning af, at familien har lidt af en bestemt svaghed gennem mange generationer?

I så fald er skolelærer Nissen måske ikke længere så interessant at drage frem i slægtsbogen!

ad. 4

Spørgsmålet om den enkeltes personlige opfattelse af den etiske grænsedragning er allerede belyst ovenfor. Det er væsentligt at gøre sig klart, at i sidste ende står og falder alt med netop den personlige opfattelse.

Hvis man ikke anser etiske overvejelser for væsentlige, ja så kan der gøre sig nok så mange andre forhold gældende. Det vil ingen betydning have. Det kunne eksempelvis dreje sig om et selvmord. Det er i den sidste ende alene én selv, der kan afgøre, hvorvidt dette skal drages frem eller ej.

I forbindelse med et foredrag om etik og slægtsforskning, som jeg holdt for nylig, havde jeg lejlighed til at få et førstehåndsindtryk af, hvor afgørende den personlige opfattelse er: Af forskellige grunde deltog en række ikke-slægtsforskere i mødet. Det var interessant og spændende at opleve, hvorledes to forskellige kulturer kan tage så forskelligt fat i tingene.

Mange af de tilstedeværende slægtsforskere så etikken som det forstyrrende element, der nok fortjente opmærksomhed, men som bestemt ikke skulle dyrkes for enhver pris, hvorimod ikke - slægtsforskerne med afsæt i registreringsangst, overvågningssamfund mm.

tildelte det begrænsende i det etiske beredskab en helt central rolle.

Situationen ved foredraget fortæller mig to ting: For det første at der formodentlig aldrig nogensinde kan etableres fuld enighed mellem mennesker om, hvor de etiske grænser går. For det andet, at slægtsforskere nok skal gøre sig klart, at vi med informationsfundets fremmarch i mindre og mindre grad befinder os i vores egen isolerede verden.

Vi er på godt og ondt en del af "det hele", og vi er selv med til at lægge grunden til vores eftermæle.

ad. 5

Lad mig indlede med et eksempel formet som spørgsmål til læserne. Udgangspunktet er en slægtsforsker hvis mormor altid har lagt stor vægt på, at INGEN nogensinde måtte få at vide, hvem hendes far var. Der er ingen tvivl: Hemmeligholdelsen af dette forhold har altid været af særdeles stor betydning for hende. Lad os forestille os, at mormoderen er født i 1896, hvorfor faderen kan tænkes at være født ca. 1870. Med til historien hører naturligvis, at oplysningen om faderen ikke ses optegnet i nogen officiel tilgængelig kilde. Ad en eller anden omvej finder slægtsforskeren alligevel ud af det - f.eks. gennem en brevveksling.

Hvad nu: Må den pågældende

slægtsforsker anvende den nu kendte oplysning til anetavlen (det ville jo være rart at få fyldt det hul ud!!!), eller skal vores slægtsforsker i respekt for mormoderen undlade at anvende oplysningen?

Og det berømte tillægsspørgsmål: Gør det nogen som helst forskel, hvis mormoderen "bare" ikke har ville fortælle det og ønsket det frem, og vi siden finder oplysningen i en ganske almindelig kirkebog som led i et sædvanligt slægtshistorisk udredningsarbejde.

Hvis man finder, at det er i orden at anvende informationen, synes jeg det er vigtigt, at man gør op med sig selv, hvilken begrundelse, man kan anvende for at gøre sådan. Og måske skulle man også runde spørgsmålet om, hvordan man selv ville have det i samme situation.

Er den etiske vurdering styret af vores personlige meninger eller styres den af tidens moralske normer?

En stor del af problemet ligger formentlig i, at der i en sag som denne sker et sammenstød mellem to næsten uforenelige interesser. På den ene side føler man sig som forsker forpligtet til at indsamle oplysninger, vel og mærke alle oplysninger, og på den anden side føler man sig måske forpligtet til at acceptere begrænsninger i muligheden for at udøve denne ret i respekt for det enkelte individ. Ingen slægtsforsker ville formentlig finde det attraktivt at skulle undlade at lede efter og siden anvende den nu kendte oplysning om mormors far.

I mine øjne er der imidlertid bestemt ingen logisk sammenhæng mellem at indsamle og at *skulle* bruge.

Hvis vi som slægtsforskere er parate til at lide de afsavn, der rummes i at skulle undlade at fortælle noget, vi faktisk ved om slægten, tror jeg på, at mange etiske konflikter kan undgås. Mange kontroversielle oplysninger vil trods alt være harmløse om måske 100 år.

Og som anført ovenfor: Hvad vi undlader at indsamle nu fra den mundtlige tradition vil disse oplysninger for altid være tabt

Den videre udvikling

Hvis man forestillede sig at nulstille hele den teknologiske udvikling, brugen af Internettet mm., ville man formentlig kunne opleve en udvikling, hvor den indre etiske dimension fortsat ville trives på et højt fagligt niveau, og hvor den enkelte slægtsforsker ville blive dygtigere og dygtigere til at håndtere den ydre dimensions etiske konflikter.

Men den teknologiske udvikling kan naturligvis ikke nulstilles, og tingene vil fortsat forandres til det bedre eller dårligere alt afhængig af smag og behag.

For ikke at give anledning til unødigt debat vil jeg gerne understrege, at de efterfølgende betragtninger ikke er en skitse af en udvikling, som jeg mener uundgåeligt vil finde sted.

Mine betragtninger må snarere opfattes som et horoskop. Det er sådan udviklingen kan gå. Men den behøver ikke at gøre det. Det er den enkeltes mulighed at gøre tingene anderledes.

Jeg skal med det samme sige, at krystalkuglen ikke rummer tegn på en lys og lykkelig fremtid. Tværtimod. Vi står efter min mening overfor en udvikling, der i sidste ende vil ødelægge fagets eksisterende høje

faglige niveau, ændre hele det fundament, hvorpå faget hviler og bringe det dertil, at man fra politiske hold bliver nødt til at overveje slægtsdatas frie omsættelighed.

Vil etiske vurderinger altid være asynkrone i og med at de ud fra nutiden vurderer fortiden med henblik på gengivelse i fremtiden?

Det er barske påstande, som jeg skal forsøge at argumentere for. Det interessante ved udviklingen er efter min mening, at der efterhånden i stigende grad vil komme fokus på fagets indre etiske dimension, samtidig med at vores mulighed for (læs vilje til) at fastholde de etiske spille-regler i den ydre dimension bliver stadig ringere.

I disse tider glædes slægtsforskere over hele verden over fremkomsten af den ene store database efter den anden. Alt bliver tilgængeligt, det er så nemt "bare lige at hente".

Og det er så nemt at samarbejde med forskere på den anden side af kloden. Vi sender bare en mail, vedhæfter en GEDCOM fil med 3578 navne fra vores base.

Vi glæder en artsfælle og får måske ovenikøbet mindst lige så mange navne retur. En imponerende lille succeshistorie, som vi stolt kan bringe til torvs næste gang, vi kommer til møde i den lokale forening. Naturligvis udelod vi vores private noter, således at forskeren på den anden side af kloden lever i lykkelig uvidenhed om, at tante Tulle faktisk er kvartalsdranker og 4 gange har været indlagt på nervesanatorium.

Den viden vil vi reservere til vores efterkommere om 100 år. Men manden på den anden side af jorden ved i hvert fald, hvornår Tulle er født, at hun stadig lever og i øvrigt bor der og der i f.eks. Sorø. Og naturligvis er det problemfrit at sende disse oplysninger til manden derude. For jeg har jo arbejdet sammen med ham igennem lang tid og ved, at han er en fornuftig mand, der aldrig kunne drømme om at gøre noget forkert med mine data!!!!!!! Og sende dem videre til Rusland, det kan slet ikke komme på tale! For slet ikke at tale om at rette i dem...

Sørger vi for, at alt bliver skrevet ned om os selv og gemt til vores efterkommere?

Slægtsforskningsdata i form af GEDCOM filer og andet vederstyggeligt er blevet en uhyggelig let omsættelig vare, der med mere end lysets hastighed flyver rundt i verden til højre og venstre, uden at vi har den mindste smule kontrol med noget som helst.

Og hvad med stakkels tante Tulle fra Sorø. Hvordan har hun det, når hun om 3 år modtager en henvendelse fra en slægtsforsker i Canada, der gennem 4 led har fordøjet og forvansket oplysningerne om hende. Huskede vi overhovedet at spørge hende, inden vi i sin tid sendte oplysningerne om på den anden side af jorden?

Vi er alle sammen på godt og ondt medlemmerne af det danske samfund.

Og mange af os deltager gerne i afsyngelsen af de sange, der handler om at passe på registrering, overvågning og kontrol. Og samtidig er

vi selv (ikke alle naturligvis!) med til at forvalte vores egne data så uansvarligt, som man næsten kan gøre. Jeg er bange for, at slægtsforskerne i stigende grad bliver lokket til det store fælles databasetrug forblændet af den lette adgang, af hurtige søgninger etc. Jeg skal ikke på nogen måde fornægte databaser. Det er et glimrende hjælpemiddel, der sætter os i stand til en masse ting. Men vi skal passe på, at vi stadig har begge ben på jorden og erkender de risici, der er forbundet med i stadig stigende grad at gøre os afhængige af disse mange databaser. Lad mig anfører nogle forhold, jeg i hvert fald ser som centrale.

Søgning i en database er kun glimrende i det omfang, man "får et hit". Man leder efter en bestemt person, og søgningen i databasen giver en relevant og brugbar henvisning. Det er i og for sig fint nok. Men hvad nu, hvis der ikke er noget hit? Er der i basen nogen form for oversigt over, hvilke kilder, man har afsøgt. Kan man spare sig et søgearbejde på arkivet. Næppe thi man får sjældent oplysning fra databasen om, hvilke f.eks. kirkebøger, der er indtastet.

At det oftest forholder sig således i cyberspace i dag, er naturligvis ikke et argument *mod* at arbejde med databaser. Men det er nødvendigvis vores opgave som brugere af disse mange baser at stille krav om, at der er tilstrækkelig styr på kildegrundlaget etc.

Vi skal være varsomme med ikke blot i begejstringens rus at lade os rive med og ende som ukritiske aftagere af mere eller mindre fordøjede informationer.

Ja, men vi vil naturligvis altid kontrollere originalkilden! Ja selvfølgelig vil vi det - endnu. Men det er min -

måske kætterske opfattelse - at vi langsomt vil ændre adfærd. Det nemme, det enkle vil sejre over det genuine og sobre. Lad mig anføre et enkelt eksempel: Jeg har via en GEDCOM fil fået data om min oldefars brødres koner. Alle disse stammer fra New Zealand. Naturligvis skal originalkilden kontrolleres. Nu er det bare således, at de omtalte koner stammer fra 6 forskellige dele af New Zealand og følgelig er det mange film, der skal bestilles på det lokale slægtshistoriske center. Og når nu der er to film, der ikke er rigtige, holder vi så stadig fanen højt? Genbestiller vi så og bliver ved, indtil vi har været igennem det hele?

Jeg må være helt ærlig: Jeg tror ikke, jeg havde orket det. Jeg havde valgt den lette løsning og accepteret min kollegas oplysninger. Naturligvis med "midlertidig" kildehenvisning, der selvsagt skal kontrolleres, når jeg får lidt mere tid. Jo, der bliver meget at samle op i pensionisttilværelsen!!! Og fraset alt andet, ja så var det vel i grunden ikke det, vi lærte i første lektion på slægtsforskning for begyndere.

Er man en dårlig forsker, hvis man fortier noget i slægtsbogen?

Det kan være, jeg er pessimist. Men jeg frygter virkelig inderligt meget for fagets faglige standard. Vi står i risiko for at kuldaste alle de faglige normer, vi altid har sat i højsædet. Så længe vi stadig holder fast ved brugen af og kontrollen i originalkilderne, er det forsvarligt. Men hvor længe endnu kan vi holde fanen højt.

Hvor længe endnu vil de næste generationer for hvem bits og bytes ikke er revolutionerende landvindinger holde fast i de mere tidsrøvende arbejdsgange?

Det er også min opfattelse, at fagets fundament er ved at forsvinde. Det har altid været sådan, at fagets forankring har ligget i slægtsbevidstheden og følelsen af slægtsidentiteten. Denne forankring svækkes langsomt men sikkert i takt med den lettere adgang til slægtsdata på Internettet etc. Forankringen kommer mere og mere til at ligge i mængden. Det er lige før, man føler, at slægtsforskerne synes det er vigtigere at kunne fortælle, at de har 12.000 personer i basen end at fortælle, at de er tilbage i 1703. Ret beset er ingen af tingene videre perspektivrige, endsige interessante, men det er jo en helt anden historie!!!!!!

Takket være den teknologiske udvikling, er det i høj grad også spørgsmålet, hvor længe endnu vi kan bevare vores "suverænitet". Jeg kunne godt frygte (læs håbe), at lovgivningen med tiden vil lægge vejen forbi slægtsforskernes enemærker for at tage bestik af betimeligheden af den stigende omsætning af persondata.

Mormonkirken, som for ganske nylig gjorde deres store databaser, bl.a. IGI og Ancestral File tilgængelige på Internettet, har gjort sig meget store anstrengelser for at sikre følsomme data mest muligt.

Her arbejdes (i visse dele af baserne) på at indhente samtykke, inden man lægger information om nulevende ud på Internettet osv. osv. Jeg ville ikke græde, hvis der blev forbud mod at tilgængeliggøre data om nulevende på Internettet uden forudgående samtykke fra de pågældende, ligesom jeg også meget gerne ville

*Set i nyhedsgruppen
dk.historie.genealogi:*

*"Jeg har en
slægtsbogsregister,
på min mormors side,
har lagt det ind på
min computer.
Så er spørgsmålet
bare, om man bare
kan udgive det på
internettet, man kan jo
ikke spørge alle
(ca. 600 personer)
Er der nogle der har
haft problemer, både
positivt og negativt,
med familien??"*

diskutere spørgsmålet om kryptering af personhenførbare oplysninger på Internettet. Det kan godt være, at det kan forekomme bagstræberisk og ikke mindst besværligt; ja enkelte vil måske ovenikøbet tale om indskrænkninger af den personlige frihed. Jeg skal heller ikke her gøre mig til advokat for ultimative indskrænkninger i slægtsforskernes udfoldelsesmuligheder. Men jeg føler mig helt og aldeles overbevist om, at vi - dyrkerne af vores fælles barn slægtsforskningen - må og skal tage fat i denne del af den etiske debat.

Naturligvis er det væsentligt, at vi også diskuterer, hvordan vi i en slægtsbog beskriver morbror Niels' personlige problemer. Naturligvis er det væsentligt for familien. Og naturligvis skal overvejelser desangående drøftes. Men det er småtingsafdelingen i forhold til det kaos, vi er i fuld gang med at skabe i kølvandet af vores brug af bl.a cyberspace.

Afrunding og noget om at komme videre

De ovenfor anførte fem punkter opfatter jeg ikke som dækkende alle etiske problemfelter. Men det er min faste overbevisning, at de kan indtages som dele af den enkeltes etiske pejlinger. Det er vanskeligt at tildele dem points efter betydning. Men skulle jeg udpege de to absolut største kløfter på det etiske landkort, må det være tidens lette omsættelighed af slægtsforskningsdata på Internettet og den enkelte forskers personlige opfattelse af, hvad en slægtsforsker bør befatte sig med. Det er bydende nødvendigt, at vi rundt om i vores eget miljø sætter etikken på dagsordenen. Og ikke blot den "moraliske etik", hvor vi diskutere hvad og hvordan vi må skrive i vores slægtsbøger. Men også de mere forsknings-etiske spørgsmål: Hvad er elektronikken ved at gøre ved vores fag, hvor er vi på vej hen, hvor er den klassiske slægtsbevidsthed osv., osv.

Jeg ville meget nødig, om ovenstående betragtninger blev opfattet som sure opstød og maskinstormeri. For som sådan er de i hvert fald ikke tænkt. Lad os få en seriøs etisk debat i faget, hvor ovenstående og mange, mange andre problemstillinger kan tages op. I bund og grund er vi vel selv de bedste til at komme med eksempler fra "den virkelige verden". Vi skal ikke være bange for at tage denne nødvendige debat. Og hvis implementeringen af etiske principper betyder visse indskrænkninger i vores frie bevægelighed som slægtsforskere, ja så synes jeg, det er en omkostning, der er værd at tage med.

Erik Kann
Johan Jepsens Vej 1
2830 Virum
Tlf. 45 85 18 02

I fangenskab i 10 år

Af Lars Peter Stigsen

Hos min fætter Børge Stigsen opbevares en gammel bog der formentlig har været i slægtens eje siden ca. 1720, eller ca. 280 år. Bogens titel er "Compendium Cosmographium" og den er skrevet 1633 af Hans Nansen (1598 - 1667), borgmester og købmand i København.

I bogen har min farfar (1868-1908) skrevet følgende: „Denne bog er i året 1882 givet mig af min faders morbroder Jesper Stigsen, som dengang boede i Klitgård i Nørholm sogn, han var født dersteds i året 1804 og døde i Molbjerg 1891. -

Efter hans beretning var den første ejer af bogen i hans familie, hans oldefader, hvis navn var Stig Andersen, boende i Nørholm, om ham berettedes endvidere, at han i året 1709 indkaldtes til krigstjenste, en månedstid eller to, efter at han havde holdt bryllup. Den hærafdeling han var ved gjorde landgang i Skåne, men blev slagen af en bondehær. - Stig Andersen blev fanget og sendt til Stokholm i fangenskab, hvor han sad fangen til freden kom 1720, hvorpå han vendte hjem til Nørholm og fandt sin hustru trofast ventende efter ham, tillige med en søn på 10 år,- et gjensyn der måske kan tænkes, men næppe beskrives“. *Lars P. Stigsen, Morum 1903.*

I BIDRAG til Nørholm Sogns Historie af Lars Frederiksen, side 95 kan læses følgende: Bucholtz fortæller om en af de soldater fra Nørholm, der var med i Den store nordiske Krig under Fr. 4.:

„Mens Grev Lewitzau „regerede“ på St. Restrup var en husmand i Nørholm afgivet til Kongens tjeneste. Da han afrejste, var hans kone frugtsommelig. I slaget ved Gadebusch den 20/12 1712 blev han fanget og ført til Sverige og var her i fangenskab i 12 år. - En søn af samme alder modtog ham ved hjemkomsten. Denne mand var af „Kæmpefamilien“ Blære, hvoraf endnu findes kraftige skud og meget gamle folk.

Et futteral af læder til barberkniven og rekvisitter, som har tilhørt ham, opbevares af hans sønnesøns søn. Han hedder Jesper Stigsen og er 80 år. - Futteralet er lavet så solidt, at det synes uforgængeligt. Det hørte med til munderingen“.

Således lyder de to beretninger om min 4 x tipoldefar Stig Andersen, de stemmer ikke helt overens, men i betragtning af, at de er fortalt og genfortalt gennem flere generationer, er det vel forståeligt. - Hvordan

Redaktionen har ordet

Fra og med dette nummer af Slægt & Data er der sket en ændring i den måde, hvorpå bladet bliver til. Hanne Marie Rud er fortsat ansvarshavende redaktør, men Erik Kann er nu indtrådt som fast medredaktør.

Det er vores håb, at denne udvidelse kan gøre det muligt at sætte endnu mere fokus på den opsøgende redaktionelle indsats. For i videst muligt omfang at frigøre redaktionelle ressourcer, er det endvidere besluttet, at den rent praktiske opsætning af bladet frem over løses "ude i byen".

Det nummer læseren nu har i hånden er således sat ved vores faste trykkeri Grafisk Data Center.

Redaktionen vil ved fremstillingen af de kommende numre vurdere arbejdsprocesserne nøje, således at vi kan nå frem til den mest hensigtsmæssige fremstillingen af vores blad.

Bidrag, forslag til artikler etc., etc. kan sendes enten til Hanne eller Erik

Stig Andersen er kommet i besiddelse af bogen, kan man kun gisne om, men et gæt er, at han på vej hjem fra fangenskab i Sverige, er kommet igennem København og der har erhvervet bogen.

Ifølge slægtsbogen for efterkommere efter Stig Larsen, født 1828 (Dansk Slægtsforskning Fredericia) er Stig Andersen født 1678 og døbt d. 16. juni i Nørholm sogn, Hornum herred, Aalborg amt, han døde 1747 samme sted og blev begravet d. 9. november. - Han blev gift d. 14. november 1706 i Nørholm med Marren Jespersdatter. De havde 3 børn: Ane Stigsdatter, født 1707, - Jens Stigsen, født 1708, og Jesper Stigsen, født 1711 og døbt d. 13. september.

Lademann's Leksikon 1978 Bind 8: Gadebusch,- by i Mecklenburg, Østtyskland. Her besejrede svenskerne under Stenbock en Dansk-Sachsisk hær 1712.

Ovenstående beretning giver anledning til mange spørgsmål.

Findes der andre beretninger om danske soldater i svensk krigsfangenskab?

Hvor mange har været i fangenskab og hvordan har deres levevilkår været?

Kan det lange åremål passe, mindst 9 år?

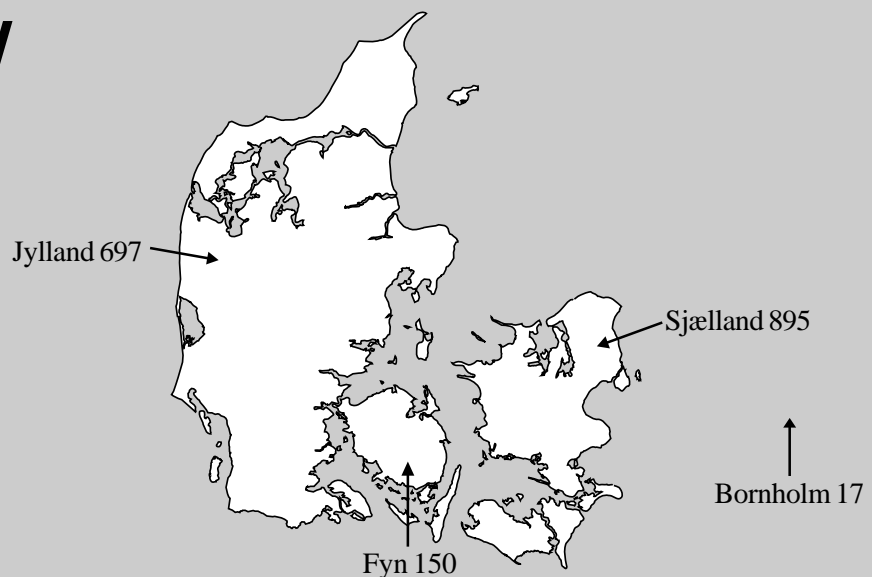
Lars Peter Stigsen
Ginegårdsvej 9
6240 Løgumkloster
Tlf. 74 77 72 75
Email: lars.peter@adr.dk

Medlemstal/ fordeling

i alt 1803 medlemmer

Jylland	697
Sjælland	895
Fyn	150
Bornholm	17
Udland	44

Referat fra Generalforsamling 1999

Den 11. ordinære generalforsamling blev holdt på en af årets første solskinsdage på Risskov Bibliotek ved Århus. Den var som foreskrevet indkaldt ved opslag af dagsorden i „Slægt & Data“'s marts-udgave. Her havde bestyrelsens beretning og foreningens regnskab for 1998 også været aftrykt.

Inden generalforsamlingen bød formanden, Svend-Erik Christiansen velkommen til de knap 40 fremmødte medlemmer. Formanden bragte en hilsen fra Hanne Rud, der var forhindret i at deltage pga. en udlandsrejse, og fra Erik Kann, der var blevet forhindret pga. sygdom. Efter bestyrelsens forslag blev Knud Spangsø, Randers valgt til ordstyrer uden modkandidat. Han kunne konstatere generalforsamlingen lovligt indvarslet og derfor beslutningsdygtig i henhold til vedtægterne. Der var ikke fra forsamlingen kommentarer til dagsordenen.

Bestyrelsens beretning

Formanden indledte med at fastslå, at bestyrelsens beretning jo var trykt i „Slægt & Data“. Derfor ville dagens formandsbemærkninger kun blive uddybning af enkelte emner og omtale af hændelser siden årsskiftet. Det var en fornøjelse at skulle aflægge beretning, når det går så godt for foreningen både med hensyn til medlemstilgang og til økonomien. Udviklingen i medlemstal fra 1989, hvor der var 268 medlemmer, til 1998 blev tydeliggjort med oversigter på overhead-transparenter. Det blev understreget, at det er vanskeligt at fastlægge et absolut nøjagtigt medlemstal ved et årsskifte, men det mest nøjagtige tal pr. 31 dec. 98 er 1792. På tilsvarende måde fremvistes nøgletal for udviklingen i for-

eningens økonomi over den samme årrække.

KIP-projektet udvikler sig også over al forventning og netop nu er de første 2 mill. personer indtastet. Det betyder at ca. 40% af folketællingerne i 1787 og i 1801 nu er registreret. Udviklingen af et Windows-baseret indtastningsprogram vil trække længere ud end forudset og kan måske først være klar ved årsskiftet.

Det nordiske samarbejde har medført en del kontakter i 1998, men ingen fysiske. Vi er indstillet på at undgå tidskrævende og bekostelige rejser til møder, der alligevel mest er til gensidig orientering. Bladudvekslingen med de nordiske søsterforeninger er på plads, men der har dog også i år været enkelte problemer. Særnummer 98 sælger stadig godt både blandt medlemmerne og uden for medlemskredsen. I 1998 indbragte salget af hæftet 18.000,- kr. hvilket bevirker, at trykudgifterne nu er godt på vej til at blive dækket gennem løssalget.

Vores forening har været omtalt i en artikel i Ældresagens blad. Det medførte mange henvendelser til formanden om hjælp til såvel slægtsforskning som til afhjælpning af edb-problemer.

Internettet ser ud til radikalt at ville ændre mulighederne for slægtsforskningen. Allerede nu har op mod halvdelen af foreningens medlemmer oplyst deres email-adresse. Det medfører en stigende korrespondance over nettet og muliggør udsendelse af det lille nyhedsbrev, DisNyt.

De mange medlemmer bevirker øget administration og tidsforbrug

for bestyrelsen. Det kunne være nyttigt med yderligere supplerende hjælp fra medlemmerne, ligesom det nok må forudses, at vi efterhånden må betale os fra en del af det arbejde, der hidtil har været udført af bestyrelsesmedlemmerne. F.eks. har mødevirksomheden i Københavnsområdet ligget underdrejet i en periode pga. manglende tid til at arrangere møderne. Det kunne være en løsning at etablere lokale „mødegrupper“ til at varetage afholdelse af medlemsmøder.

„Slægt & Data“ har i stigende grad været præget af medlemmernes aktiviteter, idet stadig flere artikler bliver fremsendt uopfordret fra medlemmerne. Men det kunne være rart med flere tilbagemeldinger fra medlemmerne om ønsker til og behov for informationer i bladet.

Formanden sluttede sit indlæg med en tak til medlemmerne og til bestyrelsen for samarbejdet i det forløbne år. Herefter overgav han beretningen til generalforsamlingen.

Formandens kommentering af bestyrelsens skriftlige beretning gav kun anledning til ganske få spørgsmål og kommentarer. De drejede sig om placeringen af girokortet i bladet og om bladudvekslingen og læsekredsene.

Herefter blev bestyrelsens beretning godkendt.

Regnskab for 1998

Inden Werner Wittekind gennemgik og kommenterede det omdelte regnskab post for post vha. overhead-transparenter, takkede han både revisorer og forhenværende kasserer for hjælp med opsætningen, idet

der havde været enkelte fejl i den opsætning, der var trykt i „Slægt & Data“.

Regnskabet viste en stabil økonomi med et overskud på driften på ca. 21.500,- kr. og resulterede i en egenkapital ved årets udgang på ca. 178.600,- kr.

Regnskabet er præget af Særnummer 98, som har givet både ekstraordinære udgifter til trykning og ekstraordinære indtægter fra salget. I øvrigt bærer regnskabet præg af stabilitet i forhold til foregående år med stigende kontingentindtægter som væsentligste ændring. Der har desuden været enkelte engangsanskaffelser af hjælpemidler og hardware.

Herefter bad ordstyreren om kommentarer til regnskabet.

Der var kun enkelte spørgsmål til regnskabet. Werner Wittekind besvarede uddybende og oplæste revisorernes protokollat om momsregistrering og om anførelse af indkøbte aktiver. Han redegjorde for vanskelighederne med at få entydige svar på spørgsmålet om foreningens forhold til momsmyndighederne.

Jens Jerichow foreslog, at bestyrelsen traf beslutning om salg eller kassation af forældet hardware.

Bent Pilgaard spurgte til mulighederne for at danne et momsregistreret udgiverselskab, hvilket gav anledning til en del menings- og erfaringsudveksling.

Herefter blev årets regnskab enstemmigt godkendt.

Indkomne forslag

Der var heller ikke i år indkommet forslag til behandling.

Budget for 1999 og 2000

Werner Wittekind gennemgik og kommenterede de enkelte konti i bestyrelsens omdelte forslag til det reviderede budget for 1999, der viser forventning om balance på driften med en øget medlemstilgang og øgede udgifter til porto, trykning og indkøb af inventar.

Herefter gennemgik og kommenterede Werner Wittekind de enkelte konti i bestyrelsens forslag til budget for 2000, der viser forventning om jævn stigning i alle udgifter i forbindelse med et medlemstal stigende til 2000. Budgetforslaget balancerede med et underskud på ca. 33.000,- kr. som bestyrelsen foreslår taget af beholdningen for fortsat at kunne fastholde et uændret kontingent på 100,- kr.

Werner Wittekind fremlagde herefter sit eget forslag til et budget for år 2000. Det forudsatte øgede udgifter til betalt arbejde til aflastning af bestyrelsen og ville balancere med en kontingentforhøjelse til 115,- kr. Fra forsamlingen var der flere indlæg til støtte for Werner Wittekinds budgetforslag og efter en afstemning blev kontingentet for år 2000 fastsat til 125,- kr. Herefter blev budgettet vedtaget.

Valg

På ordinært valg til bestyrelsen var Ole Jensen, Ole Degn og Svend-Erik Christiansen. Ole Jensen ønskede ikke at modtage genvalg. Bestyrelsen foreslog den nuværende suppleant Janne Wibroe, Århus til den ledige plads efter Ole Jensen. Herefter blev Janne Wibroe, Ole Degn og Svend-Erik Christiansen valgt uden at der blev stillet forslag om yderligere kandidater.

Som suppleanter foreslog bestyrelsen genvalg af Henning J. Madsen som 1. suppleant og nyvalg af Ole Jensen, Nordborg til den ledige plads efter Janne Wibroe. Der indkom ikke andre forslag og bestyrelsens kandidater var herefter valgt. Revisorer på valg var Helge Kartman og Torben Devantie. Bestyrelsen foreslog genvalg af Helge Kartman og valg af Jens Jerichow til erstatning for Torben Devantie, der ikke ønskede at tage imod genvalg. Der indkom ikke andre forslag og bestyrelsens kandidater var herefter valgt.

Fra forsamlingen blev der stillet forslag om valg af Jan Gisselsson, Lystrup som revisorsuppleant. Han blev valgt uden modkandidat.

Eventuelt

Knud Aagaard foreslog, at foreningen får eget domæne til hjemmesiderne med et mere sigende domænenavn.

Peer Holm foreslog afholdelse af flere medlemsmøder - f.eks. om etablering af hjemmesider.

Herefter kunne ordstyreren konstatere dagsordenen gennemført og takke de fremmødte for afviklingen af generalforsamlingen.

Efter generalforsamlingen holdt arkivleder Henning Bender, Aalborg Stadsarkiv et særdeles nyttigt og meget interessant foredrag om både nuværende og kommende databaser med arkivets informationer. Deltaerne fik udleveret et omfattende skriftligt materiale, som bl.a. kan lette brugen af den meget værdifulde online-adgang til Det danske Udvandrerarkiv.

Jens Verner Nielsen
Referent

Læsekredsen

Bent Pilgaard
Stjærten 21, 8800 Viborg
Tlf. 86 67 55 12

Diskologen febr. 1999

I bladet oplyses, at foreningen nu har passeret medlemsnummer 8000 - tillykke med det. Oluf Cronberg fortæller om brugen af forskerregisteret i Sverige, som der er adgang til på: www.abc.se/~ssff

Essan Gradhman anbefaler programmet ICQ, et kommunikationsprogram som mange slægtsforskere allerede skulle bruge. Programmet er gratis og kan hentes fra: <http://www.Iog.com/download/>

I den sending, der er ude i læsekredsen er en 4-sidet folder om DISBYT2000 som giver en fin forklaring på, hvad DISBYT 2000 er og hvad der kan opnås. Prøv også hjemmesiden: www.abc.se/~disbyt/

Slekt og Data nr. 1 1999

Ingve Nederbø fortæller om en række arrangerede ægteskaber med en fin kilde-anvendelse. Det spændende er, at de er omtalt i kirkebøgerne. Er der nogen, der har fundet tilsvarende i danske kirkebøger? Jeg mindes ikke at have set nogen.

En diskussion om slægtsforskning mellem Holden, Vigeruss og andre lukker op for mange synspunkter. De herrer har vist „kørt“ denne diskussion over en lang tid.

Lars Nygaard omtaler materiale på Digitalarkivet på adressen: www.hist.uib.no/arkivverket/

Liv Borge fortæller om slægtsforskning om Taterne i Norge. Her i landet findes flere „specialister“ på dette emne.

Petter Reinholdtsen omtaler brugen af operativsystemet UNIX i forbindelse med slægtsforskning.

Computers in Genealogy. marts 1999

Af særlig interesse for os danske omtales et program med basis i GEDCOM nemlig GEDHTREE, som er beregnet til Windows 95/98. Med programmet opstilles anetræ, familieskema og register. Har vi hørt det før? Programmet kan hentes fra:

www.users.uswest.net/~gwell Programmet koster \$ 14,95.

Rootsview er også et GEDCOM-baseret program og samtidig en hjemmeside-opstiller. Programmet giver mulighed for at frasortere levende personer og udvælgelse fra et opstillet kriterie. Det inkluderer billeder og GEDCOM-noter. Programmet er shareware og koster \$ 29. Kan hentes fra: <http://home.earthlink.net/~naturalsoft/rootsview.html>

En oversigt over GEDCOM-programmer kan hentes fra:

<http://geocities.com/Heartland/Acess/7002/ge2gedcom.html>

Efterhånden er der mange af disse GEDCOM-programmer til fremstilling af materiale på hjemmesiden. Var det ikke på tide, at en eller anden anmeldte de enkelte programmer her i bladet ?

En stor artikel omhandler digitalkameraet og dets muligheder.

Ethvert blad med respekt for sig selv bringer mindst en gang om året en programoversigt. Dette sker altså i dette nummer.

12 forsøg på at forudsige muligheder for slægtsforskning på nettet er en spændende artikel.

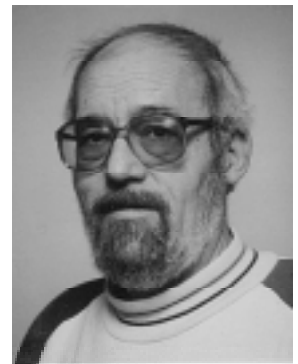
Også denne gang anmeldes et nyt program. Det hedder GENERATIONS GRAND SUITE - med mange muligheder. Det skal bemærkes, at grundprincipperne er de samme, som vi kender.

GENEAL er et program for efterskrift som kan ses på:

<http://www.cs.adfa.edu/~gfreeman/index.html>

Endnu en CD-rom fra England er færdig. Denne dækker Buckinghamshire og Oxfordshire. pris £ 19,95.

Sluttelig skal det bemærkes, at læsekredsen for GENEALOGICAL COMPUTING fra USA ikke forventes at fortsætte, idet det ikke er lykkedes at komme i kontakt med forlaget om manglende levering af bladet og fornyelse af abonnemeter.

Læsekredsen modtager flg blade:

„Mededelingen Central Bureau

voor Genealogie“ fra Holland

„Gens Humana“ fra Holland

„Genealogical Computing“ fra USA

„Computers in Genealogy“, England

„Dis-Play“ fra Øst-Sverige

„Slægtshistorisk Forum“ fra Sverige

„Diskologen“ fra Sverige

„Computergenealogie“ fra Tyskland

„Sukutiето“ fra Finland

„Slekt og Data“ fra Norge

Tips & ideer

Brothers Keeper

Versionerne hedder nu 5.2G, efterfulgt af nummer og dato. Detaljer om tilføjelser og rettelser kan ses på John Steeds hjemmeside og i dansk oversættelse på min. Du kan få holdt øje med nyt på hjemmesider via <http://mindit.netmind.com>.

Nyeste version af BK5W kan bestilles hos mig på disketter eller hentes fra John Steeds hjemmeside, hvor også hjælpeprogrammet BK5U og versioner til store printere er at finde. John Steed arbejder med at bruge datafiler på CD-ROM, men det har givet problemer med alfabetisk sortering i versionerne af 6. og 10. maj. Det skulle dog være afklaret pr 16. maj.

Sikkerhedskopiering af vedhæftede tekst og billedfiler er forbedret. På hver diskette vil der være en liste over de filer, den indeholder med angivelse af det bibliotek, hvor de hører hjemme. Det skulle gøre det lettere at kontrollere disketternes indhold og styre indlæsning. Arkivering/komprimering sker dog stadigvæk kun for datafiler.

Hvis der kommer mange meldinger i forbindelse med en undersøgelse af datakvalitet kan meldingerne sendes til en fil, QUALITY.BK, så du slipper for at tage noter. I forbindelse med funktionen Kontrol af Alder kan også usikre årstal som 1704/5 eller 1704? behandles. De læses som 1704.

Antal af børn pr. person i efterslægt med flere ægteskaber kan gå op til 35. I Selvvalgt Udskriftsformat med alle data for valgte personer kan også forældre medtages.

Ved eksport til GEDCOM fil kan du vælge den højeste alder, ved hvilken personer skal behandles som nulevende, når dødsdato ikke er angivet med den konsekvens, at detaljer udelades i GEDCOM filen.

Jens Finderup Nielsen,
Tlf. 45 76 15 90
<http://home4.inet.tele.dk/finderup/>

FamDex nyheder

Hovedmodulet og Sognebasen

I den nye menu (F8) service menuen, er kontrol af de brugte KIRKER blevet forbedret. De indtastede kirker bliver nu kontrolleret med SOGN og HERRED, samt for stavemåde. Det er vigtigt, at det er helt i orden når BOGEN udskrives og der laves henvisninger til en eventuel KIRKEBESKRIVELSE fra redigerings-baserne. Det er også vigtigt, når du automatisk får påsat en position for dåbssted på KORTET.

FamKort

Med KORTET som udgangspunkt, er det nu også blevet muligt at vælge en PROBAND ud fra en grafisk placering. Eks. Med dig selv som udgangspunkt, får du et kort over dine forgængeres fødested. Her vælger du familien omkring Viborg, da det er her du vil søge. Vælg så efterkommerne efter denne familie. Find personen på kortet, måske i en helt anden egn og brug ham som din nye PROBAND.

Ring for DEMO på 44 84 19 16 eller E-mail famdex@hogh.dk.
Mere om FamDex på www.famdex.dk
Leif Høgh

Nyt fra GEDCOMP

GEDCOMP er en nu 20 måneder gammel søgefacilitet for slægtsforskere, der forsker i danske (herunder skånske) personer. Du får gratis udført en GEDCOMP-søgning efter de personer du forsker i ved at e-mail'e en GEDCOM-fil med dine slægtshistoriske oplysninger til GEDCOMP.

Samlet antal personer i GEDCOMP pr. 1/5-99: 988.000

Observeret gevinsthyppighed ved indsendelse af GEDCOM-fil med X personer:

X		Gevinst
Mindst	Højst	%
3859	49380	100
2065	3858	100
1404	2064	99
986	1403	99
716	985	95
560	715	86
362	559	84
222	361	81
126	221	63
10	125	39

Tallene i tabellen er fremkommet på følgende måde: De indsendte filer til GEDCOMP er inddelt efter antal personer i 10 lige store grupper. %-satsen i hver gruppe er andelen af filer i denne gruppe, hvor indsenderen har fået mindst en meddelelse om personsammenfald med en fil indsendt af en anden slægtsforsker.

Du kan få mere at vide om GEDCOMP på <http://www.imm.dtu.dk/~lkl/gedcomp/>

Lars Kr. Lundin
lkl@runge.uni-c.dk

DOMINICA - et kalenderprogram

Anmeldelse af version 1.3.0

Af *Flemming Maiborg*

DOMINICA er et kalenderprogram, der med forskellige søge muligheder kan foreslå en række navne på såvel årets fest- og helligdage som alle årets øvrige dage. Der skelnes naturligt mellem de bevægelige dage, som følger fastlæggelsen af påsken, og de faste. Hertil kommer navne på ugedage, måneder og andre specielle periodeangivelser samt en evighedskalender.

Menuer og ikoner

Menustrukturen er let og overskuelig og illustrerer direkte programmets funktion:

- Afslut
- Bevægelige
 - Påskedag*
 - Søg på søndag efter navn*
 - Søg på søndag efter nr.*
 - Søg på søndag efter advent
 - Søg på hverdag efter navn*
 - Søg på hverdag efter dato*
 - Søg på hverdag efter ugedag
- Faste
 - Søg på latinsk navn*
 - Søg på dato*
- Andre
 - Ugedag
 - Uge eller anden periode
 - Måneder
 - Oversigt
- Kalender

- Hjælp
 - Hjælp indhold
 - Registrering
 - Skriv registreringskode
 - Om Dominica

Ud over rullemenuerne, hvis øverste niveau kan nås med genveje, f.eks. „Faste“ med <alt-f>, er der en værktøjslinje med ikoner (mærket ovenfor med *) for de mest anvendte menupunkter.

Bortset fra „Søg på latinsk navn“, hvor menupunktet ikke virkede i anmelderudgaven, så virkede både menu og ikoner som en let adgang til de aktive vinduer.

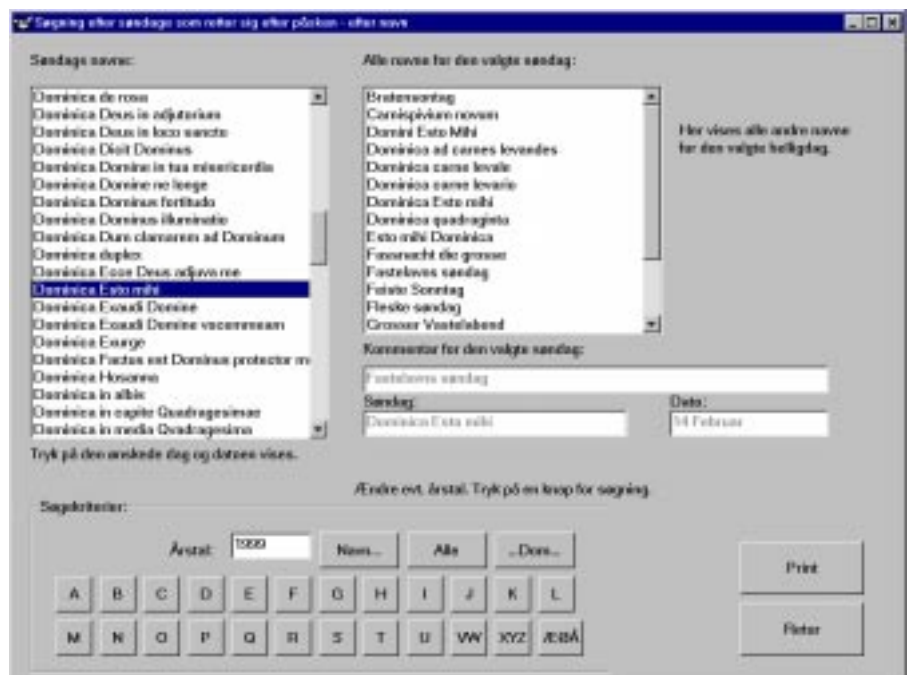
Vinduerne

Programmets hovedside med menuer og ikoner fylder hele skærmen bortset fra windowsmenuen i bunden af skærmen. Det var ikke muligt at gøre det mindre, selv om vinduet

tilsyneladende skulle have de sædvanlige windowsfunktioner. Såvel hovedsiden som vinduerne med indhold ville let kunne mindskes uden, at detaljerne bliver for små.

Så længe, man arbejder alene med kalenderprogrammet, er det ligegyldigt, men når man som oftest arbejder både med sit slægtsprogram, en folketællingsdatabase og et tekstbehandlingsprogram, bør kalenderprogrammet og de åbne vinduer være formindskede. Det gør det meget lettere at springe rundt mellem sine arbejdsvinduer. Såvel hovedsiden som vinduerne med indhold ville let kunne mindskes uden, at detaljerne bliver for små.

Bevægelige fest- og helligdage
Beregningen af påskedag har sit eget vindue. Indtast året, beregn og få datoen. Man har mulighed for selv at vælge juliansk eller gregori-

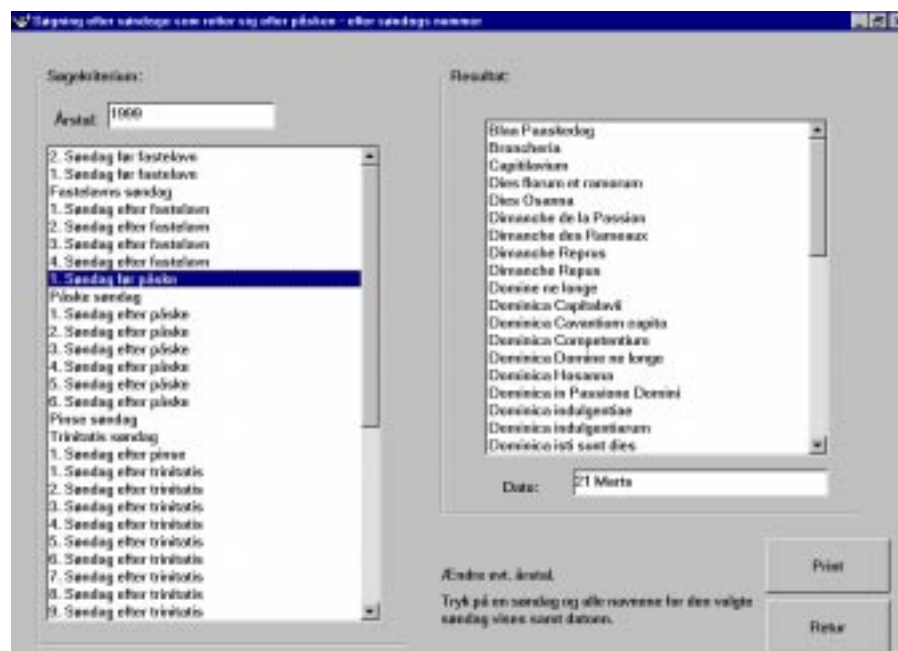
ansk kalender, men ellers skifter kalenderen automatisk til gregoriansk kalender fra år 1700.

Det er dog i sig selv ikke garanti for korrekt placering af påsken i overgangsårene fra „Gregor 13. bullen 24/2 1582“ til godt op i det 17. århundrede, hvilket kan studeres nærmere i (1). For Danmark og her-tugdømmerne findes der afvigelser i den første del af det 17. århundrede. Dette er et tema, som nok burde beskrives af sagkundskaben i Slægt & Data.

Søgning på søndag efter navn og tilsvarende på **hverdag** og ditto på faste dage foregår ens. Man kan trykke på et bogstav og få en liste med alle navne med det pågældende begyndelsesbogstav, eller man kan opsætte sit eget søgekriterium. Begge dele virker nemt bortset fra det forhold, at søgninger er afhængige af store eller små bogstaver. Det er u hensigtsmæssigt, da brugeren ofte ikke er bekendt med stavemåden. Når små bogstaver anvendes, bør også de ord findes, der staves med stort.

Resultatet af søgningen er uoverskuelig. Tilsyneladende har udgiveren ønsket at have flest mulige navne med i listen uanset oprindelsen. Det øger i væsentlig grad risikoen for at vælge forkert.

Som udgangspunkt bør navne, der ikke anvendes i Danmark ikke medtages i listen. Dernæst bør navne, der ikke er normalt forekommende i kirkebøger mv. udelades. Ofte sidder man jo med en mere eller mindre ulæselig tekst, hvor man må

vælge den rette dato alene ved at matche det, man kan læse med det, man kan finde i kalenderen. Med flere mulige navne øges fejlmulighederne. En løsning ville være at tilføje en landekode, f.eks. DK for Danmark og D for Tyskland. Endnu mere elegant ville det være, hvis land eller anvendelsesområde vælges som et separat søgekriterium.

Slægtsforskere i Danmark bruger formodentlig mere end 95% af tiden på at studere danske arkivalier. Derfor bør kalenderprogrammet også være målrettet disse.

Et andet forhold er, at stavemåderne for samme navn kan være forskellig, f.eks. „Dominica Cananaea“, der i (1) er stavet „dominica cananee“ (i øvrigt stavet med lille forbogstav!), og Exurge, der i (1) staves Exsurge.

I listen over „Søndage efter nr.“ er der en væsentlig fejl i programmet, idet 5. søndag i fasten, som også kaldes 2. søndag før påske, helt er forsvundet og betegnelserne for 2. og 1. søndag før påske er blandet sammen.

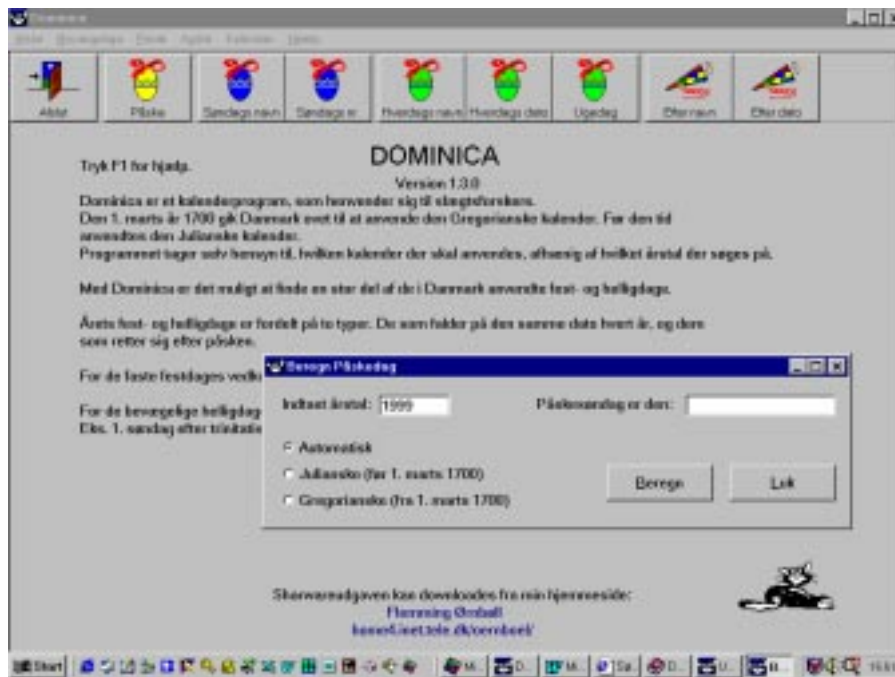
Ydermere virker det forvirrende, at Trinitatis søndag er med i den num-

mererede liste med 11 navne og 1. søndag efter pinse er separat angivet med navne uden der er overensstemmelse mellem de to navnelister. Det er dog samme dag.

Som programmet er bygget op, sårner man uvilkårligt en oversættelse eller forklaring til de enkelte navne. Forklaringer kunne passende præsenteres i et separat vindue.

Når man i „Søndage efter navn“ indtaster et søgekriterium, som ikke giver resultat eller det ønskede resultat, kan man ikke blot rette søgekriteriet. Det slettes automatisk, hvilket er både u hensigtsmæssigt og irriterende. Ligeledes er det unødigt irriterende, at man partout skal stave ordene med stort. Søgningssfaciliteterne bør helt klart svare til det man kender som windows-standard (<ctrl-b>).

Søgning efter dato bruges i flere menuer. Princippet er meget enkelt. Enten skriver man år og dato, eller også vælger man måneden og får alle dagens mulige navne i en lang liste. Med ovennævnte forbehold omkring omfanget af navne er det meget let at anvende.

Øvrige menupunkter giver brugeren mulighed for at få navne på ugedage, uger og måneder. I samme menupunkt som „uger“ kan man finde betegnelser som f.eks. Dies Burdilini, som betyder „De to første uger efter 1. søndag i fasten“.

Konklusion

Programmet er baseret på et godt koncept og indeholder idéer til et godt værktøj til slægtsforskeren. Der er dog både graverende fejl og uhensigtsmæssigheder, der bør fjernes, før programmet slippes løs. Under forudsætning af, at direkte fejl fjernes, og der gøres mere ud af valget af og forklaringerne til de mange navne, så vil jeg kunne anbefale programmet.

Behov for forbedringer

De nævnte egentlige fejl må ubetinget forventes rettet, før nogen betaler sharewaregebyr.

På en række punkter bør der laves forbedringer. Det er overordentligt vigtigt, at brugere også uden særlig viden om kronologi kan anvende programmet sikkert og effektivt. Dertil kommer, at man kunne ønske

sig, at simple stavfejl blev lusket ud før frigivelsen. Det er jo simpelthen sådan, at selv små fejl kan få brugeren til at tvivle, at det øvrige er korrekt.

Uden registrering går det ikke

Det uregistrerede program er med så stærkt reduceret funktion, at det nærmest er ubrugeligt. Derfor er det nok heller ikke nogen, der reelt vil gøre egentlig brug af programmet i prøveperioden. Det ville endda ikke helt kunne afvises, at der findes dem, der ville forkaste programmet alene af den årsag!

Opstartsbilledet for den uregistrerede udgave indeholder en forsinkelse på 50 sekunder. Det alene, tror jeg, ville være nok til, at den interesserede bruger ville indbetale de 100 kr., udgiveren ønsker for sit program. Derfor er det synd, at der ikke er større funktionalitet til glæde for den potentielle bruger, der gerne ville prøve programmet rigtigt før beslutning om at betale.

I forbindelse med det nævnte opstartsbillede oplevede jeg i øvrigt det ubehagelige, at grundlæggende

windowsfunktioner, som skift mellem vinduer ikke fungerede. Vinduet kunne ikke kaldes frem foran Word, og når jeg fjernede Word, gentegnedes opstartsbilledet ikke.

Anskaffelse

Programmet kan downloades fra udgiverens hjemmeside <http://home4.inet.tele.dk/oernboel/> eller ved at sende en frankeret svarkuvert med plads til fire disketter til
Flemming Ørnboel
Krogagervej 44, Enslev
8983 Gjerlev

Jeg kan dertil oplyse, at en almindelig A5-kuvert med fire disketter og et ark A4-papir vejer små 100 gr.

Flemming Maiborg
 Elmegårdsvej 55, Bellinge
 5250 Odense SV
 Tlf: 65 96 23 45
 fmaiborg@post1.tele.dk

Referencer:

- (1) „Kronologi“ 2. udg. Kbh. 1974 af Herluf Nielsen, DHF's Håndbøger

Hvordan er det at være kildetaster og hvorfor kaster man sig ud i sådant noget?

Af Gerda Svane

Ja, hvorfor egentlig ?

Jeg gjorde det fordi jeg kan se at min pensionering nærmer sig med hastige skridt og jeg vil meget nødtigt fra at være et aktivt menneske på arbejdsmarkedet, sætte mig hen i et hjørne og lade tiden gå til næste trin i livet.

Så jeg valgte at prøve om det var mig, eller om jeg skulle finde på noget andet at udfylde min tilværelse med. Jeg havde prøvet et par ting som jeg blev klar over slet ikke var mig, men at blive opdaterer for DDA har givet mig det, jeg havde ønsket, man er uafhængig, kan arbejde når man vil, uanset tiden i døgnet.

Jeg startede omkring maj måned 1998, min opstart var efter anbefaling fra DDA, at starte med nogle små FT på 300 - 500 personer, noget som var overskueligt.

Jeg købte KIP2 for 50 kr. og så var det bare at følge vejledningen. Jeg kastede mig ud i projektet og selv om det første man opdaterer nok er lidt svært at omstille sig fra at hvad jeg mente der skulle stå/til hvad der står, det er jo en afskrift, den første opdatering tog nogen tid, man skulle pludselig læse gotisk/almindelig skrift og ikke alt var lige tydeligt, men det lykkedes, efter at have opdateret nogle mindre FT, syntes jeg, jeg gerne ville have en større udfordring, så nu er jeg i gang med FT 1850 fra København, det er en større udfordring, jeg låner proto-

kollen hos DDA, der efter ansøgning sender bogen som værdipost til min adresse, bogen returneres efter endt brug pris knapt 80 kr.

Jeg tager ca. 1 time hver dag, hvis jeg har mulighed for det og det fungerer godt, det kan på enkelte dage blive til ca. 100 personer hvis det er tydeligt, andre dage kun 25, hvis det er noget meget utydeligt, men det er en stor udfordring.

Det skal tilføjes, at jeg er vant til EDB, er kontoruddannet, er fortsat på arbejdsmarkedet, gift med en forstående mand, har ingen hjemmeboende børn

Jeg havde en god computer, samt havde indkøbt en ny mikrokortlæser, inden jeg tænkte på at blive indtaster, som jeg bruger bl.a. til at opdatere min egen slægt m.v.

Da jeg er bosiddende på Lolland, har jeg ikke rigtig haft mulighed for at finde en til at læse korrektur, så dette punkt springer jeg over.

Indtil nu har jeg opdateret ca. 9.800 personer og det har kun været berigende for mig, ofte sidder man og falder i staver over netop den familie, man sidder og opdaterer, prøver at forestille sig, hvorledes de har klaret dagen og vejen for mange børn og trods det havde de plads til plejebørn

Jeg kan kun på det varmeste anbefale, at man går i gang med at opda-

tere for DDA, man får en utrolig støtte, hvis man har problemer, når man kontakter Bente Henriksen, DDA.

Jeg har kun et problem nu, det er når jeg skal pakke filen til DDA, men dette har Bente Henriksen været en god hjælp at hjælpe mig med, mit problem er nok at jeg har valgt at lægge KIP2 ind på et ekstra drev D.

Gerda Svane
Bøgevej 17
4970 Rødby
Tlf. 54 60 13 81
Email: svanerne@post9.tele.dk

Slægtshistorisk forening
for Storkøbenhavn.

SLÆGTSFORSKERDAG

Lørdag den 25. September.
DSB-skolen, ved Østerport Station 1999.

PROGRAM

- Kl. 08.45 Velkomst, indledning og praktiske oplysninger.
- Kl. 09.00 **Værft og værksted - Holmens håndværksslægter gennem 300 år.**
Museumsinspektør, cand.phil. Frank Allan Rasmussen, Orlogsmuseet på Christianshavn, vil i sit første foredrag fortælle om Københavns største arbejdsplads gennem 300 år. På Orlogsværfterne på Bremerholm og senere på Nyholm var der i lange perioder mere end 6000 mand beskæftiget på beddingerne, i dokken og i de mange værksteder. Det håndværk der her praktiseredes, var blandt det ypperste og på Holmene blandedes livsskæbnerne med kunst og kultur. Hvor kom de mennesker fra, hvad lavede de, hvorlænge arbejdede de, hvad fik de i løn, hvordan var deres livsvilkår - det er nogle af de spørgsmål, der vil blive givet svar på.
- Kl. 10.00 Vi stiller spørgsmål og drikker kaffe.
- Kl. 10.30 **Danske søofficersslægter til søs og i land.** I sit andet bidrag vil Frank Allan Rasmussen fortælle om Søetaten og om de mange kendte og ukendte søofficersslægter. Hvorfra kom disse unge mænd, hvilken uddannelsesmæssig baggrund fik de, hvad lavede de i land og om bord på havens avancerede krigsmaskiner. Det er den spændende historie om sejre og nederlag, om spionagetogter og hemmelige missioner og sidst, men ikke mindst, om officerernes liv i 1700- og 1800-tallets København. I de mange kaffeklubber, foreninger og selskaber.
- Kl. 11.30 Vi stiller spørgsmål
- Kl. 12.00 **Frokost.**
- Kl. 13.00 **Holmens faste stok - Nyboders stolte slægter.** Redaktør, stud. Mag. Inga B. Thomas, Orlogsmuseet på Christianshavn, vil i sit første foredrag fortælle om en by i byen - den store matrosby hinsides Rosenborg og de beskyttende volde omkring Residensstaden. Nyboder var ikke som det øvrige København. Her havde man egen lov og ret, egne skoler, asyl, hospital, kirke, og begravningsplads. Her herskede militær disciplin. Og den sociale kontrol var udtalt. I Nyboder fødtes man ind i sømands- og håndværksslægter, og fra fødsel til død var ens skæbne beseglet. Inga B. Thomas vil fortælle os om de store Nyboderslægter og deres liv i de "Trange Boder", og der vil også blive fortalt om kilder, husbøger, slægtsbøger og andre interessante kilder til forståelse af dette særprægede samfund.
- Kl. 14.00 Vi stiller spørgsmål og drikker kaffe.
- Kl. 14.30 **Sømand og sømandskoner - Kaptajn, kone og dreng i den lokale søfart.** I sit andet foredrag forlader Inga B. Thomas den hektiske Metropol og bevæger sig ud i den danske provins. Herfra skal vi høre om den lokale sejlads, om sømand og sømandskoner og om livet på verdenshavene, på træskibsværfterne, i havnen og i de småsømandshjem. Hvor sejlede man hen og med hvad, hvad gik dagligdagen med og hvordan klarede man kampen for det daglige brød? Der vil også blive fortalt om havets slægter, om de lokale arkiver og museer og om, hvor man kan forvente at finde oplysninger samt hvordan det spredte kildemateriale kan benyttes i en slægtshistorisk sammenhæng.
- Kl. 15.30 Vi stiller spørgsmål
- Kl. 16.00 Afslutning

Tilmelding til slægtsforskerdag den 25.9.99. Indsendes senest 30.8.99 til: A.M. Krogh-Thomsen, Hedebyvej 5, 3650 Ølstykke
Send gerne din tilmelding snarest, så er du sikker på en plads, (Og medens du husker det)

NAVN _____

GADE/NR _____ POSTNR _____ BY _____

TEF. _____ FROKOST: _____ JA / NEJ _____ Tilmelding først bindende for foreningen, når betaling er indgået.

Husk! foreningens hjemmeside nå internettet nå adressen <http://www.danbbs.dk/~khh09>

Slægtsbøger

Svar til Niels Munch

af Leif Høgh

I Slægt og Data 1 - 1999 skriver Niels Munch om sine problemer ved udgivelse af en slægtsbog.

Jeg startede selv for mange år siden på slægtsforskning. Efter en år-række havde jeg samlet en del data og var i samme situation som Niels Munch er nu.

Mine overvejelser dengang blev hurtigt, at bruge EDB og derigennem at opnå den fleksibilitet for præsentation af mit arbejde, som EDB giver mulighed for.

Der fandtes imidlertid ikke et program, der kunne skrive en slægtsbog, så jeg så kun en løsning: At lave et program, der var i stand til at skrive en bog selv ud fra de mange data, jeg havde samlet.

Et program bliver til

I de følgende år arbejdede jeg med mine data, indtastet i en relations-databasestruktur, så de kunne "bindes" sammen på samme måde som i det virkelige liv.

Det var nu muligt at vælge en vilkårlig person i basen, f.eks. min faders fætters søn eller min kones tipoldemor og med denne person som PROBAND udskrive en bog, hvor kun personer, der var relateret til ham (M/K), kom med.

Det blev snart kendt i slægtsforskerkredse, at jeg havde lavet programmet, og jeg blev opfordret til at udgive det, så andre også kunne have glæde af det.

10 år efter

I dag kan FamDex, som programmet kom til at hedde (Familie index), udskrive en Slægtsbog med en lang række faciliteter, som gennem årene er blevet omtalt i Slægt og Data.

Derfor ingen grund til at gentage dem her. Jeg skal bare nævne, at Niels Munchs overvejelser om en bog vil være løst ved brug af dette program. Skulle nogen have lyst at prøve det med deres data, er de velkomne til at ringe efter et DEMO program.

Leif Høgh
Kildebuen 4
2740 Skovlunde
Tlf: 44 84 19 16
Email: Leif@hogh.dk

Præmie for en god historie!!!!!!!

I jagten på gode historier til bladet har redaktionen besluttet at udlodde en præmie på ikke mindre end 3 flasker rødvin for den bedste "internethistorie".

Vi hører alle sammen fra andre slægtsforskere om morsomme tilfældigheder, heldige sammen-træf osv. i forbindelse med vores brug af internettet. Dette blads spalter har da også allerede haft flere gode eksempler på sådanne beretninger. Men vi har brug for endnu flere, og derfor inviterer vi hermed læseren til at fatte computeren, pennen eller skrivemaskinen og sende en historie, kort eller lang til bladet. Man skal være indstillet på, at det indsendte, eventuelt efter samarbejde med redaktionen skal publiceres i bladet.

Tænk tanken: Når nummer 4 af Slægt & Data 1999 er kommet på gaden, kan du sidde og læse **din** historie i spalterne, alt i medens du lytter til julemusik og drikker et dejligt glas rødvin!!!

Frist for indsendelse er 1. november 1999

Referat af brugermøde på Landsarkivet for Nørrejylland

Torsdag den 20. maj 1999

I sin velkomst gav landsarkivar Jansen udtryk for sin glæde over den store interesse for møderne. I dag deltog 90 personer.

Landsarkivar Jansen fortalte om, hvor meget nyt materiale arkivet havde modtaget, at arkivet havde færdiggjort registreringen af 118 selvstændige arkiver, at der havde været 16.774 besøgende i 1998, hvilket var en tilbagegang i forhold til tidligere, hvilket nok kan tilskrives mulighederne for brug af microfich hjemme.

Derudover havde Filmcentralen bl.a. foretaget omkring 990.000 foto-optagelser og 295.000 scanninger.

Arkivsekretær Ingelise Rahn omtalte, at folketællingen 1860 nu var opstillet på læsesalen. Sammen med de øvrige folketællinger, var det den sidste i denne omgang. Til folketællingerne var der fremstillet en vejledning om brugen af microkortene. Denne vil senere, af hensyn til de mange turister, blive udarbejdet på engelsk.

De sidste emnesider arkivet har fremstillet blev ligeledes omtalt og kan udleveres fra skranken. På læsesalen var der ligeledes mulighed for at købe sognekort opdelt efter arkivernes områder til 10 kr. pr. stk.

Efter nogen tid, hvor det ikke har været muligt at få kopieret protokoller, kan dette nu igen lade sig gøre, idet arkivet har indkøbt et scanner-kopiapparat. Prisen er 5 kr. pr. stk.

Prisen på almindelig kopiering er stadig 2 kr. pr. stk., hvortil der i begge tilfælde skal lægges 20 kr. til opstart.

Ingelise Rahn præsenterede det nye fælles logo og layout som vil blive indarbejdet således, at arkivvæsenet vil fremstå som en enhed. Det nye materiale vil ligeledes indgå på reviderede hjemmesider.

Karen Elisabeth Stub orienterede om resultatet af lang tids arbejde med udarbejdelse af Amtsoversigten, der starter omkring 1794.

Oversigten er et resultat af gennemgang af 4,5 km. reelmeter materiale. Den nye oversigt kan medvirke til udbygning af mulighederne for slægtsforskningsmæssig adgang til materialet. Elisabeth Stub gav enkelte eksempler på mulighederne i materialet.

Herefter blev de nye CD'er med Horns herreds kirkebøger demonstret.

Herredet fylder 6 CD'er og kan købes for 950 kr.

Alle kirkebøgerne er blevet scannet og det er således den enkelte side der læses på skærmen.

Der „bladres“ idet der ikke er mulighed for at søge på den enkelte person.

Det skal bemærkes, at CD'erne ikke kan bruges på Mac-maskiner.

Det blev endvidere oplyst, at der fra omkring 1. juli vil være opstillet en PC på læsesalen, hvorpå der vil være mulighed for at bruge Horns

herred kirkebøger, Udvandrer-listerne samt materialet fra DDA i Odense. Der vil ikke være opkobling til Internettet.

Mødet sluttede med stor spørgelyst, hvorefter der var mulighed for at deltage i en rundvisning på arkivet.

Bent Pilgaard
Stjærten 21, Houlkær
8800 Viborg
Tlf. 86 67 55 12
Fax 86 67 56 12

Brugermødet på Rigsarkivet

25. marts 1999

Dagens hovedemne var det nye arkivbyggeri i Ørestaden til Rigsarkivet (RA) og Landsarkivet for Sjælland mv. (LAK) ved overarkivar Erik Stig Jørgensen (ESJ), leder af byggeprojektsekretariatet. ESJ gennemgik ved hjælp af to plancher den kommende disponering i det nye arkiv.

Arkivet stiller store krav til bygningerne. Der skal være plads til mange arkivalier og disse skal være sikret bedst muligt mod tyveri, brand og anden ødelæggelse.

Medarbejderne skal have kontorer og andre faciliteter adskilt fra publikum. Endelig skal publikum have gode forhold med læsesal, vejlednings-, selvbetjenings- og kopieringsområde samt et særligt afsnit for reserverede arkivalier. Den glade nyhed er, at der kommer en restaurant for publikum, et passende antal parkeringspladser og let adgang til den kommende metro.

Der er en standard for, hvor mange parkeringspladser der skal være i forhold til etagemetrene; her gøres en undtagelse, da de ca. 50.000 etagemetre til arkivalierne ikke medtages ved beregningen!

Først et historisk oprids:

- Starten til et nyt arkivbyggeri kom ved juletid 1994, hvor Folketinget havde overblik over, hvilket behov for plads det ville få. Og helt naturligt ønskede tinget at disponere over alle bygninger på Slotsholmen.
- Nogenlunde samtidig kunne man opgøre, at LAK ville vokse ud af sine bygninger i år 2000.

- RA havde allerede mange hyldekilometre uden for Slotsholmen og ønskede at få alle arkivalier samlet på et sted.
- Efter afholdt arkitektkonkurrence, bevilling i Folketinget, køb af grund og start på byggeprojekt i 1998.
- Projekteringen foregår i 1998-2000
- Byggeri i 2001-2003
- Indflytning ca. 1½ år
- Åbning i 2006.

Hvad skal det indeholde?

- Arkivalierne fra RA og LAK
- 215.000-230.000 hyldemetre
- 65.000 etagemetre med mulighed for at udvide til det dobbelte
- 350 læsesalspladser alle med mulighed for at tilslutte PC
- Læsesal vil være fælles for RA og LAK
- 20 forsker- og seminarrum
- Foredragssal til 300
- Kantine/restaurant.

Man har valgt at give afkald på et stort lokale til udstilling og vil i stedet fortsætte med mindre udstillinger i foyer. Da det er første gang siden 1720, da Geheimearkivet blev bygget, at der opføres bygninger til brug for RA, vil man sikre et godt byggeri med hensyn til energi og økologi.

Der bliver ingen opvarmning af arkivalierne. Der monteres solfanger og -celler til opvarmning af kontorer og publikumsfaciliteter, og det er beregnet, at man på denne måde vil kunne dække ca. 80% af varmebehovet. Indeklimaet bliver baseret på naturlig ventilation. Generne på de nuværende læsesale gør man meget for at undgå i det nye byggeri. Til læsesalen skal der designes nye møbler og fra salen blev det foreslået at gøre bordene individuelt indstillelige, så man kan skifte mellem stående og siddende arbejde.

I debatten styret af arkivchef Birgit Løgstrup blev det oplyst, at statens arkiver har gennemført endnu en brugerundersøgelse med stort set de samme spørgsmål som ved den forrige brugerundersøgelse.

Et hjertesuk; Indtil RA og LAK flytter sammen bør brugermøder lægges på forskellige dage – for ingen kan være på Slotsholmen og Nørrebro på samme tid. Næste brugermøde på RA mandag den 4. oktober 1999 kl. 14.30-16.00.

Lene Olsen
Hallandsgade 6A
2300 Kbh S
Tlf. 33 57 74 15

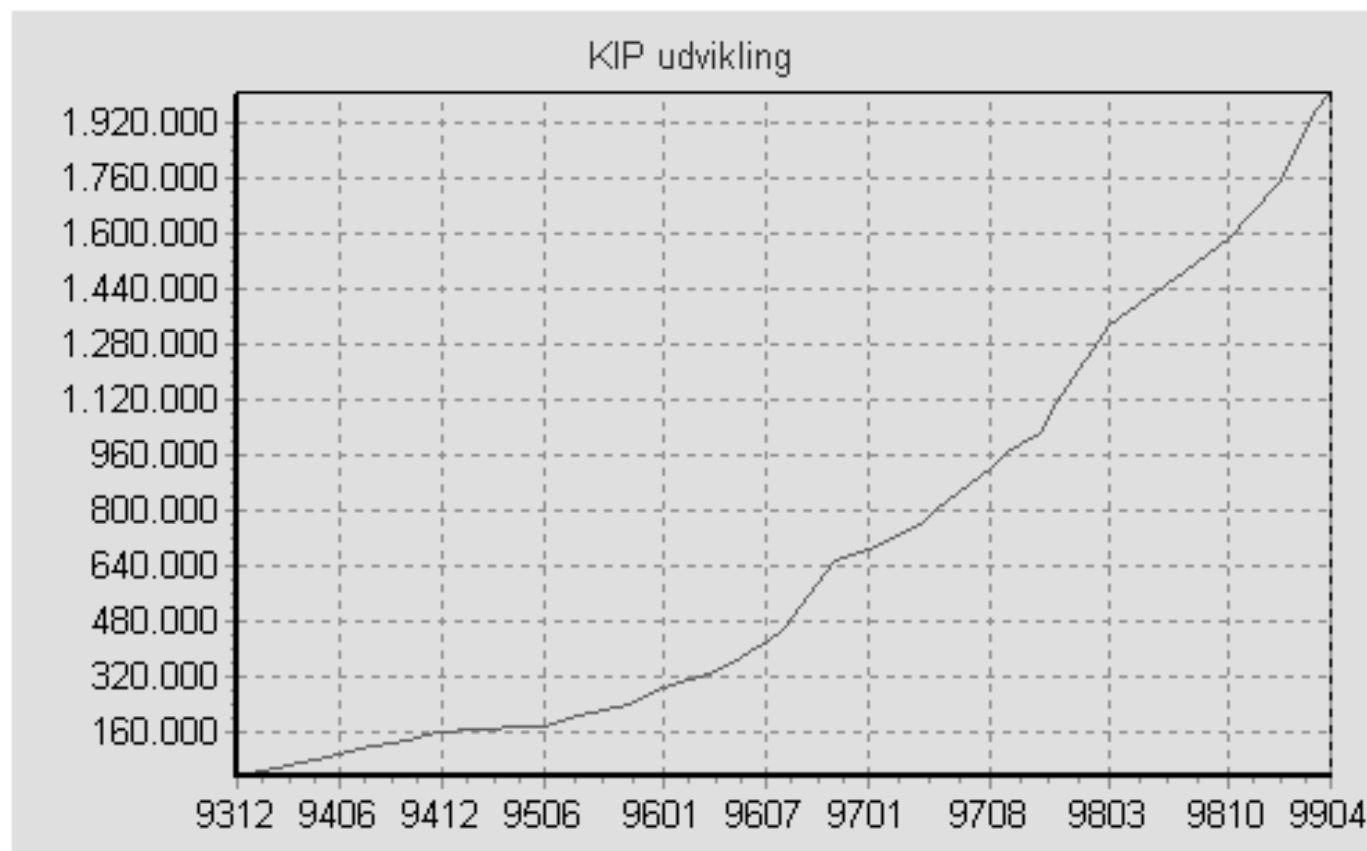
Det næste brugermøde afholdes
den 4. oktober 1999
kl. 14.30-16.00

Nyt fra kildeindtastningsprojektet

[Home](#)

IDA
KIP optælling 14/4-1999

Type	År	Antal materialeår	Folketal	Antal personer	Dækning	Dækning 90	Dækning 97	Dækning 98	Dækning 98	Dækning 98
FT	1717	1		631						
FT	1749	2		3225						
FT	1771	22		4831						
FT	1787	727	841806	293982	34,92	32,71	34,61	18,48	4,06	2,70
FT	1801	641	929801	374991	40,36	36,41	36,07	17,59	2,32	1,59
FT	1803	1		660						
FT	1824	430	1230964	264366	21,48	17,87	20,20	3,76	3,76	3,12
FT	1840	287	1289878	173792	13,48	10,98	6,74	1,83	1,83	0,97
FT	1845	563	1056877	377251	27,80	23,62	15,20	3,88	5,93	4,25
FT	1850	260	1414648	193954	13,71	10,75	4,12	2,25	0,93	0,25
FT	1822	32	1207222	17887	1,22	1,02	0,44	0,22	0,04	0,04
FT	1840	30	1408342	26827	1,84	1,55	0,71	0,45	0,14	0,12
FT	1870	45	1704741	47887	2,60	2,28	1,20	1,43	1,28	0,51
FT	1890	69	1949829	94642	4,30	3,82	2,40	0,28	0,15	0,07
FT	1892	40	2172380	42886	1,96	1,76	1,21	0,23	0,26	0,06
FT	1901	20	2449340	18788	0,76	0,62	0,33	0,17	0,17	0,03
FT	1906	11	2588717	8732	0,33	0,26	0,16	0,08	0,08	0,00
FT	1911	20	2757874	22194	0,81	0,69	0,50	0,28	0,22	0,08
FT	1916	2	2721242	1423	0,05	0,05	0,05	0,05	0,08	0,00
Folketællinger		3172	26821802	3956892	7,20	6,20	4,09	1,82	1,12	0,72
KB		71		53990						
I alt		3244		2010882						

Vigtigste litteratur-kilder vedrørende præster

nævnt ved brugermøde på Rigsarkivet den 17. november 1998

Generelt om præster

Dansk Kulturhistorisk Opslagsværk:
Artikel om præster s. 716-720.

Præcise henvisninger til forordninger
og love samt litteratur og kilder.
DHF 1991

Hansen, Georg: Præsten paa Landet
i Danmark i det 18. Aarhundrede.
En kulturhistorisk Undersøgelse, 1947
Nørr, Erik: Præst og Administrator,
1981

Præstehistorie/stater

Wibert, S.V.: Almindelig dansk
Præstehistorie I-IV, 1871-79
(nyoptryk 1959-60)

Elvius, Sofus: Danmarks Præste-
historie i Aarene 1869-84, 1885-87
Grohshenning, Max og Hauch-
Fausbøll, Th.: Danmarks Præste-
historie I-II, 1884-1911

Arends, Otto Fr.: Gejstligheden i
Slesvig-Holsten fra Reformationen
til 1864. I-II.

Endvidere

Hof- og Statskalenderen, Gejstlig-
heden

Dansk Biografisk Leksikon

Blå Bog

Rigsarkivets trykte guider

Niels Petersen: Kulturministeriet.

Organisation og arkiv, Rigsarkivet
1984, s. 246 ff

Håndskriftsamlingen, gruppe XIV.

Alm. Personalhistorie,

N. Gejstlighed

7. Pastor L. Vestens samlinger til en
dansk præstehistorie. Alfabetisk
efter præsternes navne. Sedler i 62
kapsler. Små biografier.

8. Pastor Aage Dahls præstehisto-
riske samlinger. 87 bd. Maskinskrevet.
Topografisk. Også privatarkiv

(arkivnr. 6805). Udførlig fortegnelse
over bindene.

Private Personarkiver

Ca. 140 arkiver fra præster/theologer
(breve, manuskripter mv.)

Private institutionsarkiver

Fx. Det Danske Missionselskab og
KFUM

Danske Kancelli

(indtil 1848)

Se: Vejledende Arkivregistratur I
Kancelliet i almindelighed A:

Arkivalier til oplysning ved
besættelsen af gejstlige og verdslige
embeder (s.4)

Div. præstekaldsbøger for landsdelene
Afd. D og F:

Registre og Tegnelser (brevbøger)
m. koncepter og indlæg (1800)

Supplikprotokoller (en slags journal
over div. bønsskrivelser)

Gratialprotokoller (ansøgninger ord-
net efter embeder, fx. præstekald)
1706-1770

*G. Fællesafdelingen for samtlige
departementer* (s. 85-86).

Testamentprotokoller 1812-48

Testamenter 1800-48

„Blanketregnskaber“ 1800-47

Afd. H:

Ansøgninger m.v.: Registranter m.
sager 1800-48, 1. departement,
kirke- og skole

Afd. I og K:

Testamenter 1800-1812: Registran-
ter m. sager 1812-48, 2. og 3.

Justits- og Politidepartement

Vigtigste hjælpemidler udover
registre i de enkelte protokoller:

Seddelregister over embeds- udnævnelser 1660-1848

Seddelregister til Danske

Kancellis testamenter 1707- 1810

Div. indberetninger fra præster
(om landbrug, befolkning, syg-
domme, skoler m.v. Se fx. afd. G,
VA I s. 90ff)

Bestallinger, nådesbevisninger (se
Forskellige institutioner under
Danske Kancelli H. s. 167ff)

Rentekammeret

Folketællinger og statistiske
indberetninger

Reviderede regnskaber 1660- ca.1848

Kirkeregnskaber, topografisk ordnet.
Seddelregistratur 87

Københavns Universitet

Det teologiske Fakultet. Eksamen-
protokoller m.v. (Vejledende
arkivregistratur XXI)

Hjælpemiddel: S. Birket Smith:

Kjøbenhavns Universitets Matrikel
(1661-1829) I-III (1890-1912)

Kulturministeriet (Kirke- og Undervisningsministeriet) -1916

1. kontor for kirkevæsenet.

Fortsættelse af Danske Kancellis 1.
departement

Journaler og sager

Særlige protokoller for præsteembe-
ders besættelse, protokoller over
ansøgere m.v.

1853-1915 305 pkr. **ansøgere om
gejstlige embeder** (alfabetisk
efter navn, nr. 2752-3055)

Visitatser, Kirker, præstegårde m.v.

Kirkeministeriet 1916-

Bl.a. Ansøgninger om gejstlige
embeder 1916-30. Se afleverings-
fortegnelse på læsesalen

Nyt fra Rigsarkivet

Af *Georg V. Jensen*

Rigsarkivets Publikumsafdeling 1999
Arkivkontakt nr. 1

Ved brugermødet den 17. nov. 1998 blev der under den afsluttende debat stillet spørgsmål om de *Slesvig-holstenske kirkebøger* og her følger en nærmere redegørelse.

I Tyskland er der ingen forbindelse mellem stat og kirke. Kirken er derfor at sammenligne med en privat organisation. Derfor er der heller ingen afleveringspligt af kirkebøger

til Landsarkivet i Gottorp, og der findes ingen kirkebøger. De ligger enten ude hos præsteembedet eller bliver samlet i særlige kirkebogs-kontorer.

Spørgsmål om planer for fremtiden

Nogle af de spørgsmål, der blev stillet på brugermødet, er givet videre til landsarkivar Hans Schultz Hansen, Landsarkivet i Åbenrå. Her har man dagligt problemerne inde på livet.

Er der planer om filmning af kirkebøgerne i dette område?

Nej. Sagen har været drøftet flere gange mellem Landsarkivet i Åbenrå og de tyske myndigheder. Men hver gang har det været en afvisning under henvisning til de meget strenge tyske regler om databeskyttelse.

Derfor er der heller ikke mulighed for at få slesvig-holstenske kirkebøger på mikrofiche.

Der er således ingen anden mulighed for en slægtsforsker med interesse i dette område end at rejse rundt til præsterne og de omtalte Kirchenbuchämter. Men der findes dog hjælpemidler til arbejdet.

Hjælpemidler

Der findes særlige fortegnelser over slesvig-holstenske kirkebøger hos Willers Jensen: *Die Kirchenbücher Schleswig-Holsteins*, 2. opl. Neumünster 1958.

På Landsarkivet i Gottorp findes en utrykt oversigt over de kirkebøger, der er samlet i de omtalte kirkebogs-kontorer:

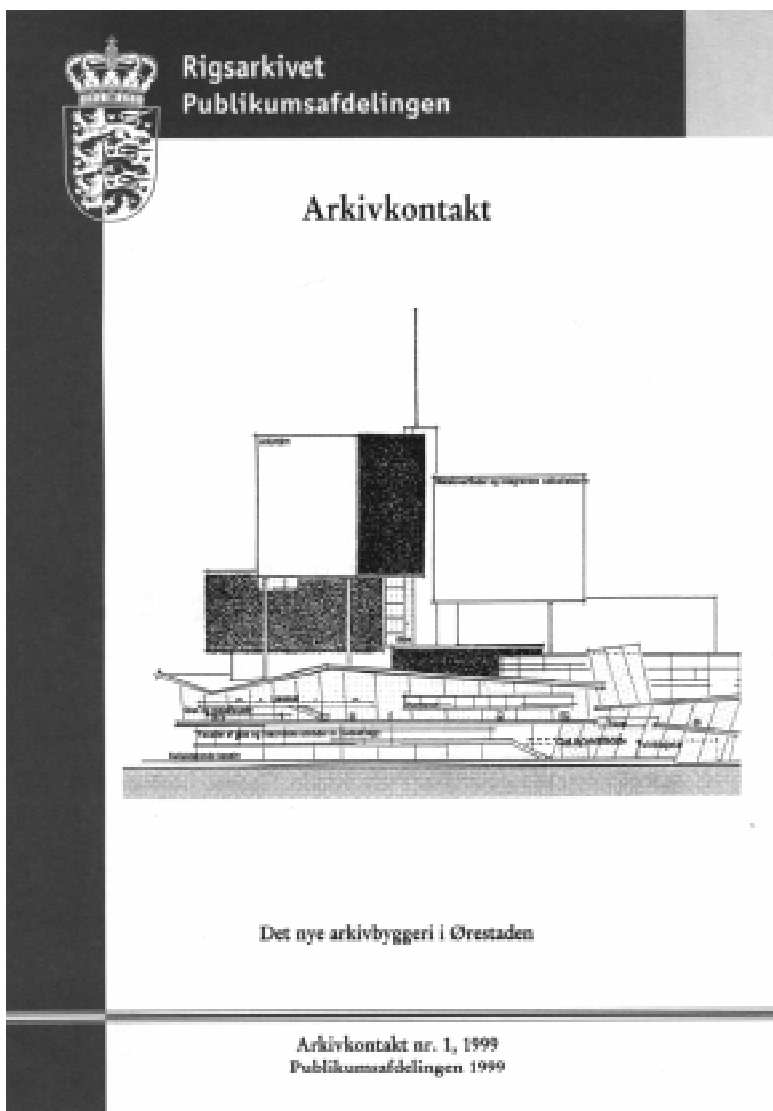
Übersicht über die Kirchenbücher in den Kirchenbuckämtern der Kirchenkreise (Findbuch 228).

Har man brug for en kyndig indføring i, hvordan man bedriver slægts-historie i Sønderjylland, så er hjælpe-midlet Hans H. Worsøe:

Slægts-historie i Sønderjylland. Der forventes en ny udgave i 1999.

Folketællinger for Slesvig

Folketællinger 1803 og 1845 for Slesvig kan nu benyttes ved selvekspedition på mikrofiche på Rigsarkivets filmlæsesal. Indtil de tilsvarende hjælpemidler er opstillet, kan de originale folketællinger stadig ekspederes til hovedlæsesalen.

Om Nyhedsbrev fra Det Kongelige Bibliotek

I maj 1999 udsendtes endnu et nyhedsbrev fra Det Kongelige Bibliotek. I dette kan man læse følgende triste meddelelse:

“Siden 1987 har biblioteket sendt Nyhedsbreve direkte til samtlige registrerede låneres privatadresse. Denne praksis ophører med udsendelsen af dette nummer - ikke mindst på grund af de stigende portpriser.

Fremover anvendes internet-adressen www.kb.dk til primær orientering om bibliotekets forskellige aktiviteter, men en trykt udgave af Nyhedsbrevet vil stadig kunne afhentes i Udlån og Informationsområder.

Erland Kolding Nielsen”

MAJ 1999
 NR. ●

DET
KONGELIGE
BIBLIOTEK

NYHEDSBREV

FRA DET KONGELIGE BIBLIOTEK

Levende Ord & Lyvende Billeder
 Som et led i bibliotekets arbejde med over internettet at tilgængeliggøre udvalgte dele af sine samlinger, har Håndskriftafdelingen i forbindelse med den store udstilling *Levende ord & Lyvende billeder. Den middelalderlige bogkultur i Danmark*, ladet nye udvalgte middelalderhåndskrifter digitalisere i deres helhed.

Udstillingen, der i anledning af *Middelalder 79* kan ses på Mønstergårdsmuseet fra til 12. juni, vil fra 15. september blive vist som *Illustrations-udstilling* i den nye biblioteksbygning på Slotsholmen.

De digitaliserede middelalderhåndskrifter kan ses på adressen: www.kb.dk/kb/dept/nbs/ku/mab/index.htm

Illustrationen er fra *Dalbybogen* (1050-1100), den ældste bevarede bog fremvallet i Norden. Bogen indeholder de 4 evangelier på latin.
 Gl. Kgl. S. 1325 46a

Ny formand for SSF

På SSF's (Sammenslutningen af slægtshistoriske foreninger) nylig afholdte generalforsamling fik denne forening ny formand.

DIS-Danmark vil gerne benytte lejligheden til dels at sige tak til den afdøde formand Ulla Nørskov for et godt samarbejde, dels at byde den nye formand Henning Ballegaard velkommen på posten.

Henning Ballegaard har igennem flere år været formand for *Slægts-historisk forening for Sydsjælland* og er således i besiddelse af et grundigt kendskab til slægtsforsker-miljøet.

DIS-Danmark ønsker tillykke med valget og håber, at de to foreninger også fremover vil have et godt og positivt samarbejde.

SLÄKTFORSKARDAGAR 1999

18. - 19. september
på
Arkivcentrum Värmland i Karlstad

Temaet for Släktforskardagarna er:

BRUK och SMED

I forbindelse med Släktforskardagarna 1999 arrangeres en

NORDISK SESSION

Slægtsforskere fra hele Norden inviteres til at deltage i dette arrangement med en bred vifte af nordiske forelæsere.

Temaet er:

Från Kungar til svedjefinnar i nordiska regioner

Følgende foredrag er programsat:

*Kungaklubben i Norden - ingiften, anförluster och skandaler, Ted Rosvall
Samarbeidende foreninger over grensen. Bohuslän, Dalsland samt Østfold..*

*Hvor står Norsk slektsforskning i dag -
hvordan er det om ti år? Tore H. Vigerust*

Mittnorden, en släktforskarregion över gränserna, Thord Bylund

*Finska släktforskarvägar-långsamma eller snabba? Leif Mether
Danska aner?*

Her får Du hjælp til at bruge arkiverne rigtigt, Birgit Flemming Larsen

Hur börjar jag söka mina svenska anor?

Via Föreningar, arkiv eller Internet? Ulf Berggren

Jakten på dina egna svedjefinnar, Maud Wedin

Hver foredragsholder har et indlæg på ca. en halv time og vil derefter svare på indkomne spørgsmål.

Deltagere kan indsende spørgsmål på forhånd til foredragsholderne på adressen
lgsander@algonet

Kontaktperson i Danmark er

Birgit Flemming Larsen, Klostermarken 13, 9000 Aalborg

bfl-kultur@aalkom.dk